

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის სოციალურ და
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

ხელნაწერის უფლებით

ლაშა ბრეგვაძე

„კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტი როგორც ეროვნული
უსაფრთხოების მნიშვნელოვანი პოლიტიკური გამოწვევა.

(საქართველოს მაგალითზე)

პოლიტიკის მეცნიერების დოქტორის აკადემიური ხარისხის
მოსაპოვებლად წარმოდგენილი დისერტაციის

ავტორეფერატი

თბილისი, 0141, საქართველო 2024

სამეცნიერო ნაშრომი შესრულებულია კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის სოციალურ და ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის პოლიტიკის საგანმანათლებლო პროგრამაზე.

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ვახტანგ მაისაია პოლიტიკის მეცნიერებათა დოქტორი, კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის პროფესორი

ოფიციალური რეცენზენტები:

დავით კუხალაშვილი

ისტორიის დოქტორი, პროფესიული უსაფრთხოების დოქტორი. კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი.

გუგული მადრაძე

ფსიქოლოგიური მეცნიერების დოქტორი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი

ოფიციალური ექსპერტები

ედიშერ გვენეტაძე

ისტორიის დოქტორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი

ალიკა გუჩუა

პოლიტიკის მეცნიერების დოქტორი კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი

დისერტაციის დაცვა შედგება 2024 წლის 17 დეკემბერს 15:00 საათზე, კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის სოციალურ და ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის პოლიტიკის მეცნიერების სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის სადისერტაციო საბჭოს სხდომაზე.

მისამართი: 0141, თბილისი, ჩარგლის ქუჩა N 73, კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის პირველი კორპუსი, 305-ე აუდიტორია.

დისერტაციის გაცნობა შესაძლებელია კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში.

სადისერტაციო საბჭოს მდივანი: კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი ქეთევან შოშიაშვილი.

ნაშრომის ზოგადი დახასიათება

თემის აქტუალურობა

სახელმწიფოს და კრიმინალის ურთიერთობა კაცობრიობის ისტორიის დასაბამიდან აქტუალური და უმნიშვნელოვანესი საკითხია. არაერთი სახელმწიფო, შექმნის დღიდან, წააწყდა დანაშაულის ჩამდენ პირებთან გარკვეულ პრობლემებს, სწორედ იმ იდეოლოგიიდან გამომდინარე, რასაც ატარებენ ესა თუ ის კრიმინალური დაჯგუფება და კონკრეტული კანონგარეშე ინდივიდები.

სახელმწიფოების სწორი განვითარება მეტწილად სწორედ კრიმინალის სიძლიერესა და მათ ორგანიზებულობაზე იყო და არის დამოკიდებული. ისტორიის განმავლობაში, როგორც დასავლური, ისე აღმოსავლური თუ სხვა ტიპის არაერთი სახელმწიფო ვიცით, რომელიც დღემდე ორგანიზებული დანაშაულის და კრიმინალის გავლენით აგრძელებს განვითარებას და სწორედ იმ ფილოსოფიაზე დგას, რომელთანაც ბრძოლა ხშირად სასურველი შედეგამდე არ მიუყვანია ისინი. ბოლო პერიოდში, განსაკუთრებით ვხედავთ, რამდენად დიდი მნიშვნელობა შეიძინა საქართველოში კანონგარეშე მყოფმა პირებმა და მათმა შეხედულებებმა, რომლებიც თავის დროზე ჩამოყალიბდა ჯერ კიდე მეფის რუსეთის პერიოდში. ისტორიულად ნათლად შეგვიძლია დავინახოთ, რამდენად ძლიერ გაიდგა ფესვები აღნიშნულმა მიმდევრობამ, პოსტსაბჭოურ ქვეყნებში და განსაკუთრებით საქართველოში. ის დამოკიდებულებები, რომლებიც ბოლო ათწლეულებში ვითარდებოდა, ორგანიზებული დანაშაულის სრულად გასაკონტროლებლად სახელმწიფოს მიერ და შემდგომ მასთან „ბრძოლა“, ნულოვანი ტოლერანტობის გამოცხადება, ნათლად გვანახებს, რომ აღნიშნული მიდგომა არ აღმოჩნდა წარმატებული მაგალითი და სახელმწიფოებრიობის სწორ განვითარებას არაერთი პრობლემა შეუქმნა.

ყველა ქვეყანა უნდა აცნობიერებდეს, რამდენად მნიშვნელოვანია კანონის ფარგლებში ბრძოლა ისეთ მოვლენასთან, როგორც ორგანიზებული დანაშაული და მისი ლიდერები არიან, რათა მშვიდობიანი განვითარებით იქნას მიღწეული დასახული მიზანი და სწორად იქნას აღქმული ის ფასეულობები თუ კულტურულ-ეროვნული იდენტობა, რის გამოც ესა თუ ის ქვეყანა შეიქმნა და რაც მთავარია, ამ პროცესში არ მოხდეს კონსტიტუციითა და კანონით მინიჭებულ ფარგლებს გარეთ გასვლა.

ჰიბრიდული საფრთხე არის ქვეყნის პოლიტიკური და დემოკრატიული პროცესების განვითარების შემაფერხებელი ერთ-ერთი საფრთხე, რომელსაც ჩვენი ჩრდილოელი მეზობელი რუსეთის ფედერაციის სახით, საკმაოდ წარმატებით იყენებს საქართველოს თავისუფლების მოპოვების დღიდან უკვე ოცდაათ წელზე მეტია, ჰიბრიდული ომი ქვეყანაში ქმნის შიდა უსაფრთხოების დილემას, ისეთ სფეროებში როგორებიც არის: პოლიტიკური უსაფრთხოება; ეკონომიკური უსაფრთხოება; სოციალური უსაფრთხოება; ინფორმაციული უსაფრთხოება; სამხედრო უსაფრთხოება; საგანმანათლებლო-სამეცნიერო უსაფრთხოება; ენერგეტიკული უსაფრთხოება; სამართლებრივი უსაფრთხოება და სხვა.¹ ხოლო რიგ შემთხვევებში აღნიშნულმა ზემოქმედებამ ქვეყანის ეროვნული უსაფრთხოება მიიყვანა ჩიხამდე.

მოდით განვიხილოთ თვითონ ეს ტერმინი, რას ნიშნავს ეროვნული უსაფრთხოების ჩიხი-ეს არის მდგომარეობა როცა ქვეყნის პოლიტიკური მართვის მდგომარეობა, მისულია იმ ზღვრამდე, როდესაც არსებული ხელისუფლების მიერ მიღებული ნებისმიერი მნიშვნელოვანი პოლიტიკური გადაწყვეტილება, აღრმავებს ქვეყანაში არსებულ გამოწვევებს და საფრთხეებს, როგორც ქვეყნის შიგნით ისე მის საზღვრებს გარეთ.² (მსგავსი სიტუაციები აღინიშნებოდა როგორც ოთხმოცდაათიან წლებში ისე

---

¹ ჰენრი კუპრაშვილი; საქართველოს ეროვნული უშიშროება, გამომცემლობა „უნივერსალი“ თბილისი 2022 წ. გვ 137

² გუგული მადრაძე, ვახტანგ მაისაი: 21-ე საუკუნის საერთაშორისო პოლიტიკა და „თანამშრომლობითი უსაფრთხოების“ თეორია: მითი და რეალობა- რეგიონალი და გლობალური ასპექტები, გამომცემლობა „უნივერსალი“ თბილისი 2017 წ. გვ 77

ორიათასიანი წლების შემდგომ, დღევანდელ დღემდე „მცოცავი ოკუპაციის“ და სხვა ანტისახელმწიფოებრივ ქმედებების სახით)

ჰიბრიდული ომის უმთავრესი მიზანი იყო და არის ქვეყანაში გამოეწვია ერთდროულად, ეკონომიკური არასტაბილური მდგომარეობა, მოსახლეობაში დაეთესა არსებულ სახელმწიფო მართველობის მიმართ ნდობის შემცირება, აღნიშნული ხდება საზოგადოების განვითარების იმ ეპოქაში, როცა ძირითადი რესურსი არა ქვანახშირი და ფოლადია (ჯავშნის საწარმოებლად), არამედ არის ინფორმაცია, ინფორმაცია თანამედროვე გაგებით, რის მეშვეობითაც ხდება მისი ტრანსფორმაცია, იცვლება ომის შინაარსი და ხასიათი, მისი წარმოების შინაარსი, ხდება ისეთი ელემენტების გამოყენება როგორებიც არის კრიმინალური ქცევები და ძალადობის დიდი მასშტაბები ერთსა და იმავე დროს.³ რაც საბოლოოდ ხელს უწყობს არსებული მართველობისადმი ნდობის შემცირებას და უიმედობის ფართოდ გავრცელებას ქვეყნის მოსახლეობაში.

ზემოთ მოყვანილი სიტუაციები ქვეყნის მასშტაბით, შეიძლება შეჯამდეს და მოკლედ ჩამოყალიბდეს, რომ ჰიბრიდული ომი არის, დაპირისპირება სახელმწიფოებს შორის, რა დროსაც ხდება იმ ხერხების გამოყენება, რომლებიც იკვეთება სპეციალურ და ჩვეულებრივ ომებს შორის ხარვეზებში. აღნიშნული ომი მოითხოვს უკიდურეს მოქნილობას, ოპერატიულ და ტაქტიკურ გადასვლას, სპეციალურ და ჩვეულებრივ არენებს შორის⁴.

თანამედროვე საერთაშორისო უსაფრთხოების სისტემის ახალი აქტორის - არასახელმწიფოებრივი აგრესიული ისეთი დაჯგუფებების, როგორიც არის კრიმინალური სუბკულტურა და მისი როლი და ადგილი ქვეყნის ეროვნული უსაფრთხოების გარემოში, მათი მავნებლური დამკვიდრება და განვითარება, არის

---

³ ჰენრი კუპრაშვილი; საქართველოს ეროვნული უშიშროება, გამომცემლობა „უნივერსალი“ თბილისი 2022 წ. გვ 427

⁴ ჰენრი კუპრაშვილი; საქართველოს ეროვნული უშიშროება, გამომცემლობა „უნივერსალი“ თბილისი 2022 წ. გვ 424

საკმაოდ მნიშვნელოვანი და ხშირ შემთხვევებში წარმატების მომტანიც მათთვის, ამავდროულად ქვეყნისთვის უდიდესი ზიანის მომტანი, ლოკალურად და მასშტაბურად, ჰიბრიდული ომის წარმოების პროცესში. აღნიშნული კრიმინალური სუბკულტურა, როგორც არასახელმწიფოებრივი აგრესიული დაჯგუფება, საქართველოს მიერ თავისუფლების მოპოვების ოცდაათ წლიანი ისტორიის განმავლობაში არაერთხელ გამხდარა, როგორც ქვეყნის დემოკრატიული განვითარების შემაფერხებელი ელემენტი, ისე ქვეყნის ეკონომიკური და საფინანსო სექტორების ჩამომშლელ ერთ-ერთი ძირითად ელემენტი.

აღნიშნული ასპექტები მნიშვნელოვან გამოწვევებს უქმნის თანამედროვე საერთაშორისო უსაფრთხოების სისტემას, რაც მოითხოვს საერთაშორისო სამართლისა და პოლიტიკური სტრატეგიების ადაპტაციას ამგვარი კონფლიქტების ეფექტურად მართვისა და თავიდან ასაცილებლად, ისევე როგორც „სიმეტრიული“ ომის პირობებში როგორც ეს მოხდა 2008 წლის 8 აგვისტოს რუსეთის ფედერაციის მიერ წამოწყებული სამხედრო კონფლიქტის პირობებში (ომის პირობებში, რომელიც სამხედრო სტრატეგიის სტანდარტების მიხედვით არ შეესაბამებოდა კლასიკური ომის სცენარს).

ასე და ამგვარად, თანამედროვე კონფლიქტები, რომლის ერთ-ერთი მაგალითია რუსეთის ფედერაციის მიერ წარმოებული აგრესია პოსტსაბჭოური ქვეყნების წინააღმდეგ⁵ და განსაკუთრებით კი საქართველოს წინააღმდეგ, რის შედეგადაც რუსეთის ფედერაცია ახდენს გავლენას მთლიანად რეგიონში სტაბილურობის მოწყვლადობასა და ასიმეტრიული საბრძოლო მოქმედებათა ერთობლიობით ზემოქმედებას რეგიონალურ უსაფრთხოების სისტემის მდგრადობაზე, წარმოადგენს დიდი საფრთხეს როგორც საქართველოს ისე მთლიანად რეგიონის უსაფრთხოებაზე და სტაბილურობაზე.

---

⁵ Mark Galeotti, Putin's Hydra: Inside Russia's Intelligence Services, European Council on Foreign Relations, 2016 Year; pep.95

ნაშრომის მიზნები და ამოცანები

კვლევის მიზანია - შევისწავლოთ და მეცნიერულად გავაანალიზოთ „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის, როგორც ეროვნული უსაფრთხოების მნიშვნელოვანი პოლიტიკური გამოწვევა.

„კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტი და მისი გავლენა საქართველოს პოლიტიკური პროცესებზე ფაქტორის შესწავლა სახელმწიფოს მდგრადი განვითარების პირობებზე.

„კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის ნეგატიური ფაქტორის შესწავლა ქვეყნის ეროვნულ უსაფრთხოების კონტექსტში.

კვლევის ამოცანებს წარმოადგენს:

- „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის იდეოლოგიური მოდელების განხილვა და მისი განვითარების ისტორიული ეტაპების ანალიზი და მიმოხილვა.
- რას წარმოადგენს „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტი, რაში მდგომარეობს მისი პოლიტიკურ პროცესებზე გავლენა.
- როგორ აისახება „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის გავლენა, ქვეყნის ეროვნული უსაფრთხოების გარემოზე.
- „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის როგორც პოლიტიკური საფრთხის ფაქტორის იდენტიფიცირება და გავლენა საქართველოში მიმდინარე პროცესებზე

ნაშრომის საკვლევ კითხვები:

1. რა არის „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტი და როგორია მისი მოდელი?

2. როგორ განისაზღვრება „კანონიერი ქურდების“ პოლიტიკურ, სამხედრო და ეკონომიკური გამოწვევების გავლენა ეროვნული უსაფრთხოების გარემოზე (საქართველოს მაგალითზე) ?
3. როგორია „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის, როგორც არასახელმწიფოებრივი აგრესიული აქტორის გავლენა, ქვეყნის იდეოლოგიური და პოლიტიკური განვითარების პროცესებზე?

ჰიპოთეზა

თანამედროვე ქვეყნების პოლიტიკურ პროცესებზე დიდ გავლენას ახდენენ ისეთი არასახელმწიფოებრივი აგრესიული აქტორები, როგორიცაა „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტი. მათი საქმიანობა პირდაპირ კორელაციაშია სახელმწიფოს ეროვნული უსაფრთხოების მოწყვლადობასთან არა მარტო სამართლებრივ და პოლიტიკურ არამედ სამხედრო, სადაზვერვო და ეკონომიკურ გამოწვევების კონტექსტში და მასთან ბრძოლის კუთხით. ამ პროცესში აუცილებელ კომპონენტს, მათთან ბრძოლის საქმეში, წარმოადგენს პოლიტიკური და იდეოლოგიური ინსტრუმენტების ამოქმედება.

კვლევის საგანი და ობიექტი

საკვლევი პრობლემის და თემის სპეციფიკიდან გამომდინარე, განისაზღვრა **კვლევის საგანი**, რომელიც წარმოადგენს ისტორიულ და თანამედროვე პოლიტიკური ურთიერთობების წარმოჩენას სახელმწიფოსა და არასახელმწიფო აქტორებს („კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის მაგალითზე) შორის და მის პოლიტიკური შედეგების დადგენას, **კვლევის ობიექტი**: „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტი, როგორც პოლიტიკური გამოწვევა და მისი გავლენა ქვეყნის პოლიტიკურ განვითარებაზე.

კვლევის თეორიული საფუძვლები

კვლევის განხორციელებისას გამოყენებული მეთოდოლოგია: ნაშრომის შესრულების და შესწავლის პერიოდში გათვალისწინებული იქნა რამოდენიმე თეორიული მიდგომა, რომელიც გამოიყენება საერთაშორისო ურთიერთობებსა და უსაფრთხოების კვლევების სფეროებში. შერჩეული იქნა მხოლოდ ის თეორიები და კონცეფციები, რომლებსაც გააჩნიათ უშუალო კავშირი კვლევის თემატიკასთან, მით უფრო ეხმიანებიან ორგანიზებული დანაშაულის კერძოდ კი „კანონიერი ქურდების“ ფაქტორების მნიშვნელობას საერთაშორისო უსაფრთხოებაში. მათგან გამოსაყოფია შემდეგი:

- *„უსაფრთხოებისზაციის თეორია“ - კოპენჰაგენის სკოლა* - აღნიშნული სკოლის ჩამოყალიბება და განვითარება დაკავშირებულია ე.წ. „კოპენჰაგენის“ სკოლის დამფუძნებლების სახელებთან, როგორებიცაა ოლი ვივერის, ბარი ბუზანის და მათი თანამოაზრეების სახელები, რომლებიც თავის მხრივ აღმოცენდნენ სწორედ საერთაშორისო ურთიერთობების „კონსტრუქტივიზმის“ თეორიის წიაღიდან, რაც ითვალისწინებს საზოგადოების ჩართულობას საერთაშორისო პოლიტიკაში. აღნიშნული სკოლის მიდგომა ეფუძნება უსაფრთხოების ე.წ. „ხუთ“ განზომილებას, რომლის ფარგლებშიც განიხილება საფრთხეების იდენტურობა. ამგვარი საფრთხეების იდენტურობაში მოიაზრება შემდეგი ე.წ. „უსაფრთხოების რგოლები“: პოლიტიკური, ეკონომიკური, სამხედრო, საზოგადოებრივი და გარემოს დაცვითი. რამოდენიმე საერთაშორისო ურთიერთობების სპეციალისტის მოსაზრებით, 1983 წლის დასაწყისში ბარი ბუზანის მიერ გამოცემული წიგნის „ადამიანები, სახელმწიფო და შიში“ მიხედვით ჩამოყალიბდა აღნიშნული კონცეფცია⁶. ამ წიგნის ფარგლებში, ბარი ბუზანი სვამს კითხვას თუ როგორ შეიძლება წარმოჩინდეს საფრთხის ობიექტი, რომელიც არ იქნება დაკავშირებული

---

⁶ აკობია ე., „საერთაშორისო ურთიერთობების თეორია“, სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრი, თბილისი, 2006, გვ. 17-18

პოლიტიკის ფენომენთან და მან შემოიტანა ახალი ტერმინი „უსაფრთხოებიზაცია“. სწორედ მის მიერ ჩამოყალიბებული „უსაფრთხოებიზაციის“ თეორია რომლის მეშვეობითაც შესაძლებელი ხდება ისეთი პროცესის გაანალიზება, რომლის მეშვეობითაც, სახელმწიფო ან სხვა აქტორები (მაგ., საერთაშორისო ორგანიზაციები, არასახელმწიფოებრივი აქტორები, ქვეყანაში არსებული ელიტა) ასახელებენ პრობლემას ან საფრთხეს, რომელიც საფრთხეს უქმნის კრიტიკული ღირებულებების არსებობას (მაგ., ეროვნული უსაფრთხოება, სახელმწიფო სუვერენიტეტი, ან თუნდაც ადამიანის უსაფრთხოება). ამ პროცესის შედეგად ეს საკითხი იღებს ისეთ სტატუსს რომელიც ამართლებს სპეციალური ზომების გამოყენებას, ხშირად ჩვეულებრივი წესებისა და რეგულაციების დარღვევის შედეგად.

ამრიგად, უსაფრთხოებიზაციის კონცეფცია კოპენჰაგენის უსაფრთხოების სკოლის ფარგლებში ეხმარება გაანალიზდეს, თუ როგორ ხდება სხვადასხვა ტიპის საფრთხეები, პოლიტიკური მანიპულაციის საგანი და რა შედეგები მოჰყვება ამას სახელმწიფოსა და საზოგადოებისთვის.

„უსაფრთხოებისაზაციის“ თეორიის ძირითად კომპონენტებს წარმოადგენს:

- აქტორი, რომელიც ქმნის პრობლემას (უფრო ხშირად სამთავრობო ან არასამთავრობო აქტორები, ასევე ცალკეული ინდივიდები და ჯგუფები, რომლებსაც არანაირი კავშირი არ აქვთ პოლიტიკასთან);
- „სექიურითიზაციის“ ობიექტი- საკითხი, ფენომენი, აქტორი, რომელსაც ემუქრება ეს თუ ის პრობლემა. „სექიურითიზაციის“ ობიექტი შეიძლება იყოს სახელმწიფო (სამხედრო უსაფრთხოება); ნაციონალური სუვერენიტეტი ან იდეოლოგია (პოლიტიკური უსაფრთხოება); ნაციონალური ეკონომიკა (ეკონომიკური უსაფრთხოება); კოლექტიური იდენტურობა (სოციალური უსაფრთხოება); ბიოლოგიური სახეობები (გარემოს უსაფრთხოება);
- აუდიტორია- ყველა პროცესში ჩართულია მონაწილე, რომელსაც უწევს პრობლემის პოტენციურ საფრთხედ აღიარება.

➤ *ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფცია* - ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფცია წარმოადგენს სახელმწიფოს განვითარების სასიცოცხლო მნიშვნელობის მოდელს და სუვერენული სახელმწიფოსთვის გააჩნია დიდი პოლიტიკური მნიშვნელობა⁷. ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში საერთაშორისო ურთიერთობების აკადემიურ წრეებში რეალიზმის სკოლის დომინანტობის პირობებში (დაახლოებით 1930-1970 წლები), უსაფრთხოების სამუშაო დეფინიცია მკვეთრად ლიბერალური იყო და შემოიფარგლებოდა მხოლოდ სამხედრო ძალის და გეოსტრატეგიული კვლევების ფორმატით. რატემა უნდა „ცივი ომის“ პერიოდში დომინანტ აქტორებად ითვლებოდნენ ერი-სახელმწიფოები (nation-states), ამიტომაც უსაფრთხოების ალგორითმი დაუკავშირდა პოლიტიკურ ტერმინ *“ეროვნულ უსაფრთხოებას“*. პოლიტიკურ ლექსიკონებში ტერმინი *„ეროვნული უსაფრთხოება“* 1901-1909 წლებში აშშ-ის პრეზიდენტის თეოდორ რუზველტის დამსახურებით აღმოჩნდა. მან 1904 წელს აშშ-ს კონგრესს გაუგზავნა მიმართვა, რომელშიც პანამის იმ ტერიტორიების ოკუპირებას, სადაც მომავალში არხი უნდა აშენებულიყო, ასაბუთებდა ქვეყნის ეროვნული უსაფრთხოებით ინტერესებით. სწორედ თეოდორ რუზველტის დამსახურებაა ის, რომ მე-20 საუკუნის დასაწყისიდან აშშ-ის საგარეო პოლიტიკამ უფრო აქტიური ხასიათი მიიღო და გავიდა გლობალური პოლიტიკის დონეზე. მოგვიანებით ეროვნულ უსაფრთხოების კონცეფტს მიენიჭა პრაქტიკული პოლიტიკის მნიშვნელობა, როდესაც აშშ-ს კონგრესმა მიიღო კანონი *„ეროვნული უსაფრთხოების“* შესახებ 1947 წელს და იმავე წელსვე დაარსდა მნიშვნელოვანი ორგანო, რომელიც 20-ე საუკუნის საერთაშორისო პოლიტიკის ყველა აქტორმა გადაიღო და დანერგა საკუთარ პოლიტიკურ სისტემაში - *„ეროვნული უშიშროების საბჭო“*. როგორც პოლიტიკური მოვლენა ეროვნულ უსაფრთხოებას გააჩნია სამი განზომილება: დიპლომატიური, ეკონომიკური და სამხედრო. სწორედ ეროვნული უსაფრთხოების განზომილებაში

---

⁷ მაცაბერიძე მ. *„ეროვნული უსაფრთხოება: ცნება და შინაარსი“*, გამოცემა „პოლიტოლოგიის საკითხები“ #1, თბილისი, 1992 წელი, გვ.17-29

სამივე კომპონენტი განიხილება, როგორც ერთმანეთთან მჭიდრო კავშირში მყოფი გეოპოლიტიკური „კოჰორტა“;

➤ *„არშემდგარი ქვეყნის“ თეორია* - მოცემული თეორიის ფარგლებში განიხილება ისეთი სახელწმიფოს ფენომენი, რომელიც ვერ ასრულებს სუვერენული მთავრობის ძირითად ფუნქციებს. ასეთ სახელმწიფოებს ახასიათებთ მოქალაქეების უსაფრთხოების უზრუნველყოფის, კანონისა და წესრიგის დაცვისა და ძირითადი სამთავრობო სერვისების მიწოდების უუნარობა, მუდმივი შიდა კონფლიქტები, სამოქალაქო ომები, ლეგიტიმური და ეფექტური ხელისუფლების არარსებობა, სახელმწიფოს მთელი ტერიტორიის გაკონტროლების შესაძლებლობის არქონა, დანაშაულთან და ტერორიზმთან ბრძოლის არაეფექტურობა, „არშემდგარი ქვეყანა“ (Failed State) ხშირად ხდება არასტაბილურობის ცენტრი, რასაც შეიძლება სერიოზული შედეგები მოჰყვეს რეგიონულ და გლობალურ უსაფრთხოებაზე.⁸ ამავე კუთხით აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ „არშემდგარი ქვეყნის“ თეორიის გარდაქმნა თეორიული კონცეფტიდან რეალისტური პოლიტიკის მიმართულებით დაიწყო აშშ-ს საგარეო პოლიტიკური და ეროვნული უსაფრთხოების სტრატეგიებში დაფიქსირებით და ამავე დროს მისი პრაქტიკული გამოყენებაც კი დაიწყო⁹.

➤ *სოციალური კონსტრუქტივიზმი* - საერთაშორისო ურთიერთობების აღნიშნული თეორია აღიარებს იმ გარემოებას, რომ მსოფლიო პოლიტიკურ სისტემაში არსებობენ და მოქმედებენ მონაწილე აქტორებისთვის სპეციალური წესები და ნორმები, რომლებიც შეესაბამებიან მათ ეროვნული ინტერესების რეალიზაციას. სოციალური კონსტრუქტივიზმის თანახმად საერთაშორისო ურთიერთობების რეალური წარმოსახვა ეფუძნება სწორედ ამ წესების და ნორმების მართებულად აღქმას და გაგებას, რადგან ისინი აკეთებენ ფორმულირებას მონაწილე აქტორების მოქმედებისთვის. თეორიის ავტორები არ ახორციელებენ რაიმე რევიზიას იმ

---

⁸*სოციალურ და პოლიტიკურ ტერმინთა ლექსიკონი–ცნობარი. (2004) სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრი. თბილისი: ლოგოს პრესი

⁹ მაისია ვ. „საქართველოს საგარეო პოლიტიკის პრიორიტეტები და დეტერმინანტები „ცივი ომის“ შემდეგ (1991-2004)“, სუხიშვილის სახელობის სასწავლო უნივერსიტეტი, თბილისი, 2013 წელი, გვ.120-121

პოსტულატების, რომელითაც ხელმძღვანელებს მონაწილე აქტორები, პირიქით ისინი თვლიან, რომ საერთაშორისო პოლიტიკაში ცვლილებების უფრო ფართო შესაძლებლობები არსებობს, ვიდრე სახელმწიფოებისაგან ჩამოყალიბებული საერთაშორისო სისტემის ანალიზი;¹⁰

➤ **ჰიბრიდული ომის თეორია** - ტერმინი „ჰიბრიდული ომის“ შემოტანა პოლიტიკურ ლექსიკონში და მისი ადაპტაცია იგივე სამხედრო ხელოვნებაში, ისევე როგორც სხვა აკადემიურ-თეორიულ მიმართულებებში. მისი მეშვეობით შესაძლებელი გახდა გარკვეული საერთაშორისო უსაფრთხოების მოვლენების და პროცესების ახსნა და გამოიკვეთა სხვადასხვა აქტორების (მათ შორის არასახელმწიფოებრივი აგრესიული აქტორების და საერთაშორისო მედიაკრატული სუბიექტების) მოქმედებების პროგნოზირება. თუმცადა ტერმინი „ჰიბრიდული ომი“ კვლავ ასოცირდება საერთაშორისო და გლობალური უსაფრთხოების მთავარ აქტორებთან - სახელმწიფოებთან აქვე აღნიშვნის ღირსია იმ ფაქტორის გამოკვეთა, რომ ჰიბრიდული ომის თეორია აღწერს ომის კომპლექსურ და მრავალსაფეხურიან მიდგომას, რომელიც აერთიანებს ტრადიციულ სამხედრო მეთოდებს ომის წარმოების, არატრადიციულ მეთოდებთან. ჰიბრიდული ომი მიზნად ისახავს მტრის ძალების შესუსტებას და მწყობრიდან გამოყვანას, სხვადასხვა ინსტრუმენტების, მათ შორის ინფორმაციის, კიბერ, ეკონომიკური და პოლიტიკური მეთოდების გამოყენებით.

ამ ტიპის ომი მოიცავს ისეთი არარეგულარული ძალების გამოყენებას, როგორცაა პარტიზანული დანაყოფები და დაქირავებულები კერძო სამხედრო დანაყოფები, რეგულარულ სამხედრო ძალებთან ერთად.

ჰიბრიდული ომი წარმოადგენს მნიშვნელოვან საფრთხეს საერთაშორისო უსაფრთხოებისთვის, რადგან ართულებს მტრის იდენტიფიცირებას და საფრთხეებზე ეფექტურ რეაგირებას. ჰიბრიდული თავდასხმების შედეგად

---

¹⁰ Smith Rupert, The Utility Of Force, The Art of War in The Modern World, England, Clys Ltd,St. Ives plc, 2005 pp78

ქვეყნებს ექმნებათ შიდა არასტაბილურობა, პრობლემები ფინანსურ ინსტიტუტებში¹¹ ჰიბრიდული ომი მოითხოვს ადაპტირებულ და მრავალმხრივ მიდგომას ეროვნული და საერთაშორისო უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, მისი მრავალმხრივი და რთული ხასიათის გათვალისწინებით. ყოველივე ზემოთაღნიშნულიდან გამომდინარე აუცილებელია აღიწეროს - ფიზიკური და ფსიქოლოგიური, კინეტიკური და არაკინეტიკური და საომარი და არასაომარი კონცეფციების კონვერგენცია¹². „ჰიბრიდულ ომში“ ხშირად ხდება პოლიტიკური პარტიებისა და მოძრაობების დაფინანსება მტრის შიდა პოლიტიკის დესტაბილიზაციის მიზნით.

ხდება პოლიტიკოსების და მაღალი თანამდებობის პირები შანტაჟი და ქვეყანაში კორუფციის წახალისება, რაც მიმართულია სამთავრობო ინსტიტუტებისადმი ნდობის შელახვისკენ, ხდება სანქციების დაწესება და ეკონომიკური ბლოკადა რაც მიზნად ისახავს სავაჭრო შეზღუდვების შემოღებას ქვეყნის ეკონომიკის დასუსტების მიზნით, შემგომი ნაბიჯი არის ენერგორესურსებით და სხვა ძირითადი ეკონომიკური ფაქტორებით მანიპულირება რა დროსაც ხდება სპეციალური სამსახურების გამოყენება რომელთა მეშვეობითაც ხდება აგრესორი ქვეყნის სასარგებლოდ ფეიკ-ინფორმაციის გავრცელება სიტუაციის საბოლოოდ დესტაბილიზაციისთვის (ამ მეთოდს სადაზვერვო და კონტრსადაზვერვო სამსახურები უძველესი პერიოდიდან იყენებენ)¹³.

- **რეჟიმის უსაფრთხოების კონცეფცია** - აღნიშნული თეორიის ფარგლებში ხორციელდება უსაფრთხოების საფრთხეების იდენტიფიკაცია, რომლის მთავარი ობიექტები არიან ის ქვეყნები, სადაც სუსტად მოქმედებენ პოლიტიკური ინსტიტუტები, მაღალ დონეზეა პოლიტიკური ძალადობა და საერთოდ ნაკლებად არის წარმოჩენილი ეროვნული ერთიანობა. მოცემულ თავისებურებებში

---

¹¹ Hoffman, F.G. On Not-So-New Warfare: Political Warfare vs Hybrid Threats, 2014, P 1 rb.gy/q0vzz4 18.06.2019

¹² Hoffman, F.G. On Not-So-New Warfare: Political Warfare vs Hybrid Threats, 2014, P 1 rb.gy/q0vzz4 18.06.2019

¹³ Aliko Guchua and Tornike Zedelashvili “Cyberwar as a Phenomenon of Asymmetric Threat and Cyber-Nuclear Security Threats” in “Modern Historical and Political Issues” journal in Historical and Political Sciences, Chernivtsi National University, 2019, Vol.40, pp.52-53

მოიაზრებენ ე.წ. „სუსტი სახელმწიფოები“, სადაც სუსტად მოქმედებენ სახელმწიფოს შემადგენელი ძირითადი ატრიბუტები, კონკრეტულად, ეფექტიანი ინსტიტუციური მექანიზმები, ძალადობრივი ინსტრუმენტებზე მონოპოლიზაციის დაკარგვა და ეროვნული თვითმყოფადობაზე კონსენსუსი არქონა. ასეთ სახელმწიფოებს ეწოდებათ ასევე ე.წ. „ქვაზი-სახელმწიფოები“¹⁴. ამიტომაც უშუალო საფრთხეების წარმოჩენა ასეთ აქტორების პირობებში, რომლებსაც შეუძლია გამოიწვიონ პოლიტიკური სახის კატასტოფაც, მომდინარეობენ საშინაო ანუ შიდა წყაროებიდან. მოცემული საფრთხეები მოიცავენ შემდეგს: ხელისუფლების გადაცემა ძალადობრივი აქციების მეშვეობით ან ასეთი პროცესის საფრთხის შექმნა, სეპარატიზმი, აჯანყება, გენოციდი, ამბოხება, კრიმინალური ქაოსი და სავსე მეთაურების ფენომენი, რომლებიც საერთოდ სახელმწიფოებრიობის გაქრობას უწყობს ხელს. რეჟიმის უსაფრთხოების მთავარი პრინციპია, როდესაც მმართველი პოლიტიკის ელიტის მიმართ ძალადობის განხორციელება განიხილება როგორც სახელმწიფო უსაფრთხოების ხელყოფის პირობად და ელიტა იყინებს სახელმწიფოებრივ ინსტიტუტებს საკუთარი კეთილდღეობის და ხელისუფლების შენარჩუნების მიზნით. ამიტომაც „სუსტი სახელმწიფოების“ პირობებში საშინაო პოლიტიკის საფრთხეები გაცილებით მაღლა დგანან ვიდრე საერთაშორისო პოლიტიკის სფეროდან წამოსული საფრთხეები¹⁵.

- **ახალი ომების თეორია** -თავის ფუნდამენტურ ნაშრომში ბრიტანელი მკვლევარი მერი კალდორი, რომელმაც საფუძვლიანად შეისწავლა ბალკანეთში, ერაყსა და ავღანეთში მიმდინარე შეირაღებული კონფლიქტები მივიდა საინტერესო დასკვნამდე, სახელდობრ, ე.წ. „ახალი ომის“ მიზანი არ წარმოადგენს პოლიტიკურ მიზნებს, სრულმასშტაბიანი ომის პოლიტიკური მიზნებისაგან განსახვავებით. აღნიშნული მიზნები უფრო იდენტურობის პოლიტიკის განხორციელების

---

¹⁴ Jackson Robert H. "Quasi-States: Sovereignty, International Relations and the Third World", Cambridge University Press, New York, 1990, pp.56

¹⁵ Collins A. „Contemporary Security Studies“, second edition, Oxford University Press, New York, 2010, pp.186-187

ინსტრუმენტია და არა იდეოლოგიური ან გეოპოლიტიკური მოსაზრებებით განსაზღვრულ სახელმწიფო ინტერესების გამოხატულება. ამასთან ერთად, ასეთი ომებისას წარმოებისას ბრძოლა, ანდა თუნდაც ტერიტორიის კონტროლი აღარ წარმოადგენს მიზნის მიღწევის ძირითად ინსტრუმენტს - „ახალი ომი“ მოსახლეობასთან ომი უფროა, ვიდრე მოწინააღმდეგე არმიასთან. ამავე დროს, „ახალი ომისთვის“ დამახასიათებელია სწორედ არა ბრძოლებში ჩართულობა, არამედ ლოკალური შეტაკებებში გამარჯვება და მოწინააღმდეგის ფიზიკური განადგურება, მათ შორის მშვიდობიანი მოსახლეობის. „ახალი ომებს“ ძირითადად კვებავს სპეციფიკური სამხედრო ეკონომიკა: დეცენტრალიზებული და გარე ფაქტორებზე დამოკიდებული, ასევე ნარკოტრაფიკზე და იარაღით უკანონო ვაჭრობით მიღებული კრიმინალური შემოსავლები¹⁶. „ახალი ომების“ წარმოებისას არ არსებობენ რაიმე სამართლებრივი ნორმები და აქ არ მოქმედებენ საერთშორისო სამართლის პრინციპები და მის ლოგიკა ეყრდნობა „შიშსა და სიძულვილის“ დათესვას. აღნიშნული ითვალისწინებს ეთნიკურ წმენდას ტერიტორიების დაკავების შემდეგ, მათ შორის იგულისხმება მასობრივი ხოცვა-ჟლეტვა და იძულებითი გადასახლება, ასევე პოლიტიკური, ეკონომიკური და ფსიქოლოგიური ძალადობის დემონსტრირება.¹⁷ ამის ფონზე იზრდება არალეგალური მიგრაციის მსშტაბები და ხორციელდება ე.წ. „გლობალიზებული ომის ეკონომიკის“ ამოქმედება, რაც გულისხმობს დეცენტრალიზებულ ეკონომიკას, რომელიც დამოკიდებულია გარე ძალების დაფინანსებაზე. ასეთი ახალი ომების დროს შიდა წარმოება მცირდება და, შესაბამისად მცირდება საგადასახადო შემოსავლები. „ახალი ომების“ ერთ-ერთი გამოვლინება ტერორიზმია, რომელიც გულისხმობს

---

¹⁶ თევზაძე დ. „21-ე საუკუნის ომების თავისებურება და საბრძოლო სივრცის სპეციფიკა“, სამეცნიერო კონფერენციის შრომების კრებული საქართველოს ტერიტორიის სამხედრო-საინჟინრო უზრუნველყოფის შესაძლებლობების ამაღლება ოპერატიული სივრცის სპეციფიკის გათვალისწინებით, ა(ა)იპ სამხედრო სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტი, თბილისი, 2023 წელი, გვ.6-7

¹⁷ Smith Rupert, The Utility Of Force, The Art of War in The Modern World, England, Clys Ltd,St. Ives plc, 2005 pp.68

შთამბეჭდავი და ხშირად შემზარავი ძალადობის გამოყენებას შიშისა და კონფლიქტის გამოწვევის მიზნით.¹⁸

- „**უსაფრთხოების დილემა**“ - უსაფრთხოების დილემა კომპლექსური და მრავალმხრივი საკითხია საერთაშორისო ურთიერთობებში, ის გვიჩვენებს, თუ როგორ შეიძლება ერთი სახელმწიფოს უსაფრთხოების გაძლიერებისკენ მიმართულმა ქმედებებმა, უნებლიედ გამოიწვიოს უფრო დიდი არასტაბილურობა და საფრთხე სხვა სახელმწიფოებისთვის. უსაფრთხოების დილემის წარმატებით შერბილება მოითხოვს დიპლომატიური, ეკონომიკური და სამხედრო ინსტრუმენტების კომბინაციას, ასევე საერთაშორისო თანამშრომლობისა და ნდობის გაძლიერებას. აქვე აღსანიშნავია ის ფაქტი რომ ხშირად აღნიშნული დილემის დადგომისას ხდება სხვა სახელმწიფოების უსაფრთხოების გაუარესება. ამან შეიძლება გამოიწვიოს შეიარაღების რბოლა, დამაბულობის გაზრდა და კონფლიქტიც კი ქვეყნებს შორის, მიუხედავად იმისა, რომ თავდაპირველი მოქმედებები მიზნად ისახავდა სტაბილურობისა და მშვიდობის შენარჩუნებას სახელმწიფოებს შორის¹⁹.

სადისერტაციო ნაშრომის კვლევის მეთოდოლოგია მკაფიოდ გვაჩვენებს იმ გარემოებას, რომ საბოლოო შედეგამდე გასასვლელად, აუცილებელი არის თითოეული ზემოთაღნიშნული თეორის, საფუძვლიანი და ტევადი განხილვა და გაანალიზება, აქვე აუცილებელია ცალკე კუთხით განიხილოს ორი განსაკუთრებული სამეცნიერო ისეთი სკოლები როგორებიც არის: საერთაშორისო ურთიერთობების თეორიისა და უსაფრთხოების კვლევების მიდგომის სკოლები.

ნაშრომის კვლევის მეთოდები

---

¹⁸ კალდორი მ. „ახალი და ძველი ომები“ რ.არტი, რ.ჯერვისი „საერთაშორისო პოლიტიკა მუდმივი ცნებები და თანამედროვე საკითხები“, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი 2011, გვ.244

¹⁹ არტი, რ., ჯერვისი, რ. „საერთაშორისო პოლიტიკა: მუდმივი ცნებები და თანამედროვე საკითხები“, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი - 2011. გვ. 3.

კვლევის შექმნისას და მოცემული ნაშრომის დამუშავების დროს გამოყენებული იქნება სავარაუდო მეთოდი, არსებული თეორიული მასალის განხილვა, ანალიზი და დასკვნების გამოტანა:

- ნაშრომის დამუშავებისას გამოყენებული მეთოდები ძირითადად დაეფუძნება ემპირიული კვლევის საფუძვლებს, რაც მოიცავს მეცნიერული მიდგომის ერთგვარ იარაღს-ლოგიკას ანუ სწორად აზროვნების სისტემას, რომელსაც ფაქტობრივი დაკვირვების საფუძველზე მიყვავართ სანდო დასკვნის გაკეთებამდე.
- თვისობრივი კვლევის მეთოდები
- მონაცემთა ანალიზი;
- ინტუიტიურ-ლოგიკური მეთოდი.
- ისტორიულ-აღწერილობით;
- პოლიტიკის კვლევის ანალიზი;
- კონტენტ ანალიზი;
- ივენტ-ანალიზი;
- ე.წ. „SWOT Analysis“-ის მეთოდი დაგვეხმარება უკეთ წარმოვაჩინოთ არასახელმწიფოებრივი აქტორების ძლიერი და სუსტი მხარეების რაობა და სწორად განვსაზღვროთ მისი როლი და ადგილი მსოფლიო პოლიტიკაში.

ჩვენი კვლევის დამუშავებისას განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდა ე.წ. „ჩაღრმავებულ ინტერვიუს“ მეთოდზე, რომელიც კვლევის თემატიკაში მონაწილე პირების გამოკითხვის პროცესია და მათთან განსაკუთრებული გასაუბრების პროცედურას მოითხოვს. ამის პარალელურად განხორციელდა ე.წ. „პარალელური ანალიზის“ მიდგომის გამოყენება, რომელიც იძლევა უნიკალური მონაცემებთან დამუშავების საშუალებას და ასევე გამოყენებული იქნა ე.წ. „ფოკუს-ჯგუფების“ გამოკითხვის მეთოდი, რომელიც ხორციელდება ინდივიდუალურ და

წარმომადგენლობით დონეებზე.. გამოყენებული მეთოდოლოგიის მთავარი დანიშნულება საკითხების მრავალმხრივი შესწავლა და საბოლოოდ, ობიექტური პროდუქტის შექმნაა.

ნაშრომის მეცნიერული სიახლე

ნაშრომის სამეცნიერო სიახლე გამოიხატება იმაში, რომ პირველად ქართულ პოლიტიკურ მეცნიერების ფარგლებში განიხილება და წარმოჩინდება თანამედროვე ისეთი პოლიტიკური გამოწვევა, როგორცაა „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტი და გამოიკვეთება მისი არა მხოლოდ პოლიტიკური, არამედ გეოპოლიტიკური უარყოფითი შედეგები ქვეყნის ეროვნული უსაფრთხოების პირობებზე. ამას გარდა, კვლევის განხორციელებისას გამოსაყოფია შემდეგი კონკრეტული სამეცნიერო სიახლეების დაფიქსირება:

1. თანამედროვე საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების წინაშე ჩნდება ახალი სახის პოლიტიკური გამოწვევები, რომლებსაც შეუძლიათ დააყენონ სახელმწიფო ეგზისტენციალური პირობების დონემდე. მათ შორის არის სწორედ „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტი და მის მიერ გამოწვეული კონკრეტული სახის შედეგები. ნაშრომში მოხდება ამ კონკრეტული საფრთხის იდენტიფიცირება და პარალელური ე. წ. „ ჩრდილოვანი პოლიტიკური სისტემის“ ფორმატში წარმოჩენა, რაც ნამდვილად წარმოადგენს სამეცნიერო სიახლეს;
2. პოლიტიკურ ლექსიკონში ტერმინოლოგიური კუთხით წარმოჩინდება „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის პოლიტიკური განმარტება და მისი ეპითემიოლოგიური არსის განსაზღვრება;
3. ნაშრომში დეტალურად იქნება განსაზღვრული და შედარებით ანალიზის კუთხით გარჩეული „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის მაგალითზე, საერთაშორისო ურთიერთობის სისტემის „ინტეგრირებული საფრთხის“ გამოკვეთა და უშუალოდ ამ

კონკრეტული ტერმინის განმარტება და ადაპტირება საერთაშორისო ურთიერთობებისა და პოლიტიკურ მეცნიერების ლექსიკონში;

4. ნაშრომი „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტი, განიხილება როგორც არაფორმალური იერარქიული ინსტიტუტიზაციის მოდელი და ფორმა, კონკრეტული პარადიგმით განსაზღვრული ურთიერთდამოკიდებულ შიდა აქტორთა ერთობლიობით. აღნიშნული ფენომენი კი უშუალოდ წარმოადგენს ეროვნული უსაფრთხოების და რეჟიმის სერიოზული მოწყვლადობის გარემოებას;

5. არასახელმწიფოებრივი აგრესიული აქტორების კლასიფიკატორის ფორმატში მოხდება „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის ქვეკალსიფიკატორად განხილვა და მეცნიერული ანალიზის კუთხით წარმოჩენა და შესწავლა.

6. „არშემდგარი სახელმწიფოს“ არსის გამოკვეთა და მისი საიდენტიფიკაციო ფაქტორების წარმოჩენა და მათი კლასიფიკაცია.

7. საფრთხეების პოლიტიკური იდენტიფიკაცია და მათი მატრიცის შექმნა და წარმოჩენა;

8. „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის განხილვა და შესწავლა ჰიბრიდული ომის თეორიის ჩარჩოში და სამხედრო პოლიტიკური განზომილების განსაზღვრა.

კვლევის შედეგები

უსაფრთხოების კვლევების პრობლემატიკა ეხლა ვითარდება და თავის ადგილს პოულობს სამეცნიერო-კვლევით სფეროებში. ამ ამხრივ, პოლიტიკის მეცნიერება როგორც სამეცნიერო დისციპლინა და აკადემიური მიმართულება თავისთავში გულისხმობს მოვლენის ანალიზსა და შეფასებას. თუ პოლიტიკურ კონიუნქტურის გვერდის ავლის მცდელობა იწვევს ობიექტური პრეტენზიის გაჩენას. აღნიშნული კი საზოგადოების, სამეცნიერო და პოლიტიკური წრეების შეფასებაზეა

ორიენტირებული. იმ შემთხვევაში, თუ მომხარებელი კვლევის ობიექტურობასა და სამეცნიერო ღირებულებაში რწმუნდება, მაშინ შეხმვედრ ნაბიჯს დგამს. სხვა სიტყვებით რომ ითქვას მომხარებელი ან არ იზიარებს კვლევის შედეგებს ან კამათობს და ოპონირებას ახდენს ავტორთან. იქმნება საზოგადოებრივი პროცესი, რომელიც თავისთავად მნიშვნელოვანი შედეგია. საქართველოში, როგორც საზოგადოებრივ, ისევე სამეცნიერო და პოლიტიკურ წრეებში მწვავე დეფიციტია ქვეყნის მომავალი განვითარების შესახებ პოლიტიკური კვლევებისა და აქედან გამომდინარე პოლიტიკური იდეებისაც. სამწუხაროდ, ქვეყნის საზოგადოებისთვის, უფრო მნიშვნელოვანია ზედაპირული საექსპერტო შეფასება, ვიდრე ღრმა ანალიზი. ეს განპირობებულია ბევრი მიზეზით, მათ შორის პოლიტიკური კულტურის დეფიციტითა და იმითაც, რომ ყველა პოლიტიკური ძალა ორიენტირებულია მხოლოდ ე.წ. „სამომხარებლო პოლიტიკაზე“ და იმითაც, რომ სამეცნიერო წრეები არ ავლევენ ბრძოლისუნარიანობას და ჩრდილში დგომას ამჯობინებენ.

ზოგად კონტექსტში შეიძლება ჩამოვაცალიბოთ ამ კვლევის შედეგების კონკრეტული მიმართულებები :

- წარსულისა და დღევანდელიობის გაანალიზების საფუძველზე შეფასდა არასახელმწიფოებრივი კრიმინალური აგრესიული აქტორების როლი და ადგილი თანამედროვე გეოპოლიტიკაში, განსაკუთრებით კი მათი ჩართულობა რეგიონულ პროცესებში, მაგალითად, პოსტ-საბჭოურ ქვეყნებში, იგივე კავკასიაში, ცენტრალური აზიაში, ევროპაში და ჩრდილოამერიკულ ქვეყნებში;
- განხილული იქნა რიგი საფრთხეები, მათ შორის ასიმეტრიული ხასიათის, რომელიც ვითარდება ევრაზის გეოპოლიტიკურ სივრცეში;
- მოეწყოს აკადემიური და სამეცნიერო დებატები შესწავლილ საკითხთან; განხორციელდეს ვითარებათა ობიექტური შეფასება მსოფლიო ახალი წესრიგის ფონზე;

- წარმოჩნდა ორგანიზებულ დანაშაულთან ბრძოლის განსაკუთრებული როლი მსოფლიო უსაფრთხოების უზრუნველყოფაში;
- ჩატარდეს ტრენინგები სტუდენტებისთვის აღნიშნული თემატიკის ირგვლივ

ნაშრომის პრაქტიკული მნიშვნელობა

ნაშრომის პრაქტიკული მნიშვნელობა იმაში მდგომარეობს, რომ იგი გამოადგება ამ პრობლემაზე მომუშავე ყველა მეცნიერს, პრაქტიკოს ანალიტიკოსს და საერთაშორისო უსაფრთხოების ექსპერტებს. ასევე მისი გამოყენება შესაძლებელია უმაღლესი სასწავლებლების საბაკალავრო და სამაგისტრო პროგრამებში. ამავე დროს ნაშრომი გამოყენებული იქნება საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს სამხედრო აკადემიის მსმენელებისთვისაც. ნაშრომი შეიძლება გახდეს შესაბამისი უწყებების (საგარეო საქმეთა სამინისტრო, თავდაცვის სამინისტრო, თავდაცვის საბჭო და სხვები) გზამკვლევი საგარეო-პოლიტიკური მიმართულების თემატიკის საკითხებში და იყოს პრაქტიკული სახის მასალა სათანადო სფეროებში, განსაკუთრებით კი საქართველოს „ევრაზიული“ პოლიტიკური კურსის შემუშავებისას (იგულისხმება ურთიერთობების განვითარება ჩინეთთან) გადაწყვეტილების მიღების საქმეში.

სამეცნიერო ლიტერატურის მიმოხილვა

კვლევის პროცესში გამოყენებული იქნა სხვადასხვა სახის აკადემიური და სამეცნიერო შინაარსის ლიტერატურა და განხორციელდა სერიოზული საკითხების დამუშავება, რომლებიც ეხება უსაფრთხოების კვლევებს, საერთაშორისო ურთიერთობებს და გეოპოლიტიკას. მსოფლიო პოლიტიკის, საერთაშორისო უსაფრთხოების და ჰიბრიდული ომის წაროების მიმართულებას ეხება ვახტანგ მაისაია, გუგული მადრაძე, ჰენრი კუპრაშვილი, დავით კუხალაშვილი, ედიშერ გვენეტაძე, Giannopoulos, G. Smith,

H. Theocharidou, M.n)ზოგიერთი კი კონკრეტულად კრიმინალურ სუბკულტურას და მის ერთ-ერთ უმაღლეს იერარქებს „კანონიერ ქურდებს“ და მათ მიერ განვითარების კონკრეტულ მიმართულებებს ეხება (Mark Galeotti, , Varese Federico, Г. Глonti Г. Лобжანიძე და Подлесских, Г. Терешонок, А. და ა.შ.). აღნიშნულ თემატიკასთან მიმართებაში განხილული და შესწავლილი იქნა ყველა ის სამეცნიერო და აკადემიური სახის დოკუმენტაცია, ასევე საგანმანათლებლო, ანალიტიკურ და პუბლიცისტური ნაშრომები. კონკრეტული სალიტერატურო წყაროების მიმოხილვისას შესაძლებელია განვიხილოთ რამოდენიმე ასეთი სახის კონკრეტული მასალა, რომელსაც გააჩნია ამ თემატიკასთან უშუალო შეხება:

გუგული მალრადე, ვახტანგ მასიაია „21- საუკუნის საერთაშორისო პოლიტიკა და „თანამშრომლობითი უსაფრთხოების“ თეორია: მითი და რეალობა – რეგიონული და გლობალური ასპექტები“, გამომცემლობა „უნივერსალი“, თბილისი, 2017 წელი – მოცემულ მონოგრაფიაში ასახულია თანამედროვე საერთაშორისო უსაფრთხოების აქტუალური პრობლემები და განსაზღვრულია უსაფრთხოების თეორიის არსი და ადგილი პოლიტიკურ მეცნიერებაში. მასში ასახულია კონკრეტული სახის თეორიები და კონცეფციები, რომლებიც ასახულია უსაფრთხოების კვლევების ფორმატში. აქვე განხილულია ახალი სახის ასიმეტრიული საფრთხეების რაობა და განსაზღვრება და მისი კლასიფიკაცია, რომელსაც გააჩნია უშუალოდ გავლენა მიმდინარე საერთაშორისო ურთიერთობების პროცესში. მოყვანილი კონკრეტული სახის მაგალითები, სადაც ასახულია თუ როგორ ხორციელდება „თანამშრომლობითი უსაფრთხოების“ თეორიის პრინციპები რეალურ პოლიტიკური გარემოში. მონოგრაფიაში წარმოჩენილი პრობლემები და განსაკუთრებით ასიმეტრიული საფრთხეების თეორია უშუალოდ ეხება აღნიშნული კვლევის კონცეფტუალურ

მიდგომას - კრიმინალური სუბ-კულტურის ფენომენის ახსნას და მის გავლენას გეოპოლიტიკურ პროცესებზე.²⁰

ჰენრი კუპრაშვილი, „საქართველოს ეროვნული უშიშროება“ გამომცემლობა „უნივერსალი“, თბილისი, 2022 წელი²¹-წიგნში განხილულია უსაფრთხოების პრობლემები გეოპოლიტიკური ანალიზის კუთხით. ავტორის მიერ განხილულია ქვეყნის ეროვნული უშიშროება აკადემიური მიმართულებით და აღწერილია მისი თეორიული საწყისები. მონოგრაფიაში მაცნეირულ დონეზეა არის გაანალიზებული ქვეყნის (საქართველოს) აღმშენებლობის მისი უშიშროების და ეროვნული უსაფრთხოების საკითხები. აქვე ნაშრომში მოცემულია ეროვნული უშიშროების მრავალმხრივი ფაქტორები, მათ შორის პოლიტიკური, ეკონომიკური, სოციალური, დემოგრაფიული, გეოპოლიტიკური და სხვა. აქვე მონოგრაფიაში მოცემულია გარკვეული რეკომენდაციები ისეთი საშიშროების როგორც ჰიბრიდული ომის წარმოების პროცესში ქვეყნისთვის აუცილებელი რეგულაციების, ისე პრაქტიკული ქმედებების გეგმები განსაკუთრებით კიბერ და საინფორმაციო ომის წარმოების შემთხვევაში, რომელთა მეშვეობითაც შესაძლებელი იქნება ისეთი ახალგაზრდა და განვითარებადი ქვეყანის როგორც საქართველოა, თავის დაცვა და წინსწრები პრევენციული ქმედების შემუშავება ქვეყნისათვის თავდასაცავად, რაც ქვეყნის მოსახლეობის კეთილდღეობისთვის და უსაფრთხო გარემოს უზრუნველყოფისთვის არის აუცილებელი, აქვე მონოგრაფიაში მოყვანილი რეკომენდაციები თავისთავად მნიშვნელოვანია ქვეყანაში საზოგადოებრივი უსაფრთხოების შესანარჩუნებლად.

მალხაზ ბაძაღვა, „ჯგუფური დანაშაულობა საქართველოში“ გამომცემლობა, „გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტი“ თბილისი, 2021 წელი²²-წიგნში

---

²⁰ გუგული მადრაძე, ვახტანგ მაისაია „21- საუკუნის საერთაშორისო პოლიტიკა და „თანამშრომლობითი უსაფრთხოების“ თეორია: მითი და რეალობა – რეგიონული და გლობალური ასპექტები“, გამომცემლობა „უნივერსალი“, თბილისი, 2017 წელი

²¹ ჰენრი კუპრაშვილი, „საქართველოს ეროვნული უშიშროება“ გამომცემლობა „უნივერსალი“, თბილისი, 2022 წელი

²² მალხაზ ბაძაღვა, „ჯგუფური დანაშაულობა საქართველოში“ გამომცემლობა, „გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტი“ თბილისი, 2021 წელი

განხილულია კრიმინალური სუბკულტურის პრობლემები რეგიონალური და გეოპოლიტიკური ანალიზის კუთხით. ისეთი მოვლენა როგორც ჯგუფური დანაშაულია არასდროს დაუკარგია აქტუალურობა მსოფლიოს დასაბამიდან დღევანდლამდე და იგი ფაქტიურად არის მარადიული პრობლემა კაცობრიობისთვის, უფრო მეტიც ადამიანის განვითარებასთან და თექნოლოგიების განვითარებასთან ერთად იმატა დანაშაულის ხარისხმა და იგი უფრო მეტ საფრთხეს წარმოქმნის საზოგადოებისათვის, არაერთი დარგი მუდმივ მზადყოფნაშია იბრძოლოს აღნიშნულ მოვლენასთან თუმცა ალბათ ყველაზე მეტად აღნიშნული მოვალეობა აკისრია ისტ დარგს როგორც არის კრიმინოლოგია, რომლის უმთავრესი მიზანია აღნიშნული მოვლენის შესწავლა და გარკვეულ რეკომენდაციების მიცემა სამართალდამცავი ორგანოებისათვის, ავტორის მიერ ხდება ხელახლა ჩარრმავება ისეტი მოვლენაზე როგორც არის ჯგუფური დანაშაულობის პრობლემატიკა რაც აქტუალურობას არ კარგავს უკვე საუკუნეების მანძილზე, ავტორი ტავის ნაშრომში ხელახლა უბრუნდება აღნიშნული პრობლემის წიარს და ცდილობს ახალი ინოვაციური დაკვირვებებით და დასკვნებით გაუადვილოს სამართალდამცავ ორგანოებს ბრძოლის შესაძლებლობები ისეთ მოვლენასთან როგორც არის ჯგუფური დანაშაულობა. ავტორის მიერ ცატარებული კვლევები შესაძლებლობას იძლევა თეორეტიკოსებისთვის და პრაქტიკოსებისთვის გაამდიდრონ უკვე დაგროვებული ცოდნა ჯგუფური დანაშაულის შესახებ საქართველოში, აქვე წიგნის სახელიდან გამომდინარე უკვე ნათელი ხდება ის სპეციფიური მიდგომა რომლის მეშვეობითაც ხდება ქართული ჯგუფური დანაშაულის სპეციფიკის შესწავლა მისი თავისებურებების გამოკვეთად და შემდგომი კომპლექსური რეკომენდაციების და მითითებების გაცემა რაც სამომავლოდ გაუადვილებს სამართალ დამცავ და ორგანოებს და კრიმინოლოგებს აღნიშნულ სუბკულტურასთან მუშაობას.

დავით კუხალაშვილი, „სადაზვერვო და კონტრსადაზვერვო საქმიანობის როლი სახელმწიფო მართველობაში, ეროვნულ და საერთაშორისო უსაფრთხოებაში“

გამომცემლობა, „კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი“, თბილისი 2022 წელი²³- წიგნში განხილულია ისეთი აქტუალური და შეუსწავლელი სფერო როგორც არის სადაზვერვო და კონტრსადაზვერვო , არნიშნულ წიგნს საკამოდ მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს დარგის შესწავლაში და მეცნიერულად განვითარებაში, როგორც პოლიტიკური ეკონომიკურ, სამხედრო და სამეცნიერო-ტექნიკური დაზვერვის სახეობების ძირითადი ამოცანებისა და განხორციელების საშუალებების განხილვის ფონზე. ნაშრომი ღირებულია იმითაც, რომ ავტორი გარდა თეორიული ნაწილისას ნაშრომში გადმოსცემს პრაქტიკულ მასალასაც, წიგნში აღწერილია რეალური მაგალითები სხვადასხვა ქვეყნების სადაზვერვო და კონტრსადაზვერვო ბრძოლის პრაქტიკიდან მათ შორის საქართველოს მაგალითებიც. ნაშრომი გვაძლევს შესაძლებლობას სწორად და ადეკვატურად აღვიქვათ სადაზვერვო და კონტრსადაზვერვო საქმიანობის მნიშვნელობა ქვეყნის ეროვნულ და საერთაშორისო უსაფრთხოებაში.

ედიშერ გვენეტაძე, „ საერთაშორისო ურთიერთობები XX საუკუნეში და საბჭოთა კავშირის პოლიტიკური ანატომიის საკითხები“ გამომცემლობა „მერიდიანი“ თბილისი 2023 წიგნში²⁴- განხილულია არსებული საერთაშორისო ურთიერთობების ფონზე, საბჭოთა კავშირის დაარსების, მისი არსებობის და შემგომ მისი როგორც სუვერენული სახელმწიფოს, საერთაშორისო სამართლის სუბიექტის დაშლის საკითხები, ნაშრომში არის აღწერილი ისეთი დღემდე უცნობი მოვლენები და ფაქტები რომელიც საინტერესო იქნება როგორც სტუდენტებისთვის ისე მკვლევარებისთვის და მეცნიერების ფართო წრისათვის. განსაკუთრებულად დიდი ყურადღება მიიქცია ნაშრომში იმ ნაწილმა სადაც ნათლად არის აღწერილი კორუფცია საბჭოთა კავშირში და რამდენაც სავალალო შედეგი გამოიღო აღნიშნულმა მოვლენამ საბჭოთა კავშირის მომავალზე და რამდენად საშიში მოვლენა არის კორუფცია როგორც მოვლენა,

---

²³ დავით კუხალაშვილი, „სადაზვერვო და კონტრსადაზვერვო საქმიანობის როლი სახელმწიფო მართველობაში, ეროვნულ და საერთაშორისო უსაფრთხოებაში“ გამომცემლობა, „კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი“, თბილისი 2022 წელი

²⁴ ედიშერ გვენეტაძე, „ საერთაშორისო ურთიერთობები XX საუკუნეში და საბჭოთა კავშირის პოლიტიკური ანატომიის საკითხები“ გამომცემლობა „მერიდიანი“ თბილისი 2023 წიგნში

ნებისმიერი ქვეყნისთვის როგორც ჰიბრიდული ომის წარმოების ერთ-ერთი ნაირსახეობა დღევანდელ დღეს.

თენგიზ ფხალაძე, თორნიკე შარაშენიძე, გიორგი ვოლსკი, თეიმურაზ ქარუხნიშვილი, მარიამ ცაცანაშვილი, გიორგი გვიმრაძე, ნატო ბაჩიაშვილი, ნანა დევდარიანი „რბილი ძალა“ და რუსეთის საგარეო პოლიტიკის ახალი კონცეფცია საქართველოსთან მიმართებაში“, გამომცემლობა „მთაწმინდელი“, 2010 წელი²⁵ – კრებულში განხილულია თუ როგორ იყენებს რუსეთი „რბილ ძალას“, საკუთარი ეროვნული ინტერესების განხორციელების მიზნით. ავტორები განიხილავენ „რბილ ძალას“ როგორც განსაკუთრებული ზეწოლის მექანიზმს. კვლევის მიზანს წარმოადგენს ნათლად წარმოაჩინონ ის ფარული საფრთხეები, რომლებიც ერთის შეხედვით არ წარმოადგენენ ასეთებს. ავტორები ხაზს უსვამენ იმ გარემოებას, რომ საქართველოს გააჩნია მომგებიანი გეოსტრატეგიული მდებარეობა და მას უწოდებენ ასევე კავკასიის რეგიონის გეოპოლიტიკურ „გასაღებს“. ამასთან ერთად, რუსეთის ფედერაციის ეკონომიკა ძირითადად დამოკიდებულია ენერგორესურსების ათვისებაზე და მათ სატრანზიტო უზრუნველყოფაზე, რაც ასევე განპირობებულია საქართველოს ფაქტორით. ასე ამგვარად რუსეთის ფედერაციის საგარეო პოლიტიკა საქართველოსთან მიმართებაში არის მაღალ მოტივირებული და მისთვის მნიშვნელოვანია მასზე უშუალოდ კონტროლის მოპოვება. რუსეთი საკმაოდ ეფექტურად იყენებს „რბილ ძალას“ და მის პოლიტიკური შემადგენელ კომპონენტს, საკუთარი საკონსულო სამსახურის მეშვეობით. აღნიშნული ხორციელდება მას-მედიის, განათლების, კულტურის და ეხლა უკვე კრიმინალურ სუბკულტურის მიმართულებით პოლიტიკური და გეოპოლიტიკური გავლენების მოსაპოვებლად. სწორედ „რბილი ძალის“ გამოყენების მეშვეობით ხორციელდება გავლენა საქართველოზე და მისი მიზანი მდგომარეობს იმაში, რომ რუსეთის ფედერაციის ხელმძღვანელობას სურს საქართველოს გადაქცევა ე.წ. „პრივილიგირებული გავლენის

---

²⁵ თენგიზ ფხალაძე, თორნიკე შარაშენიძე, გიორგი ვოლსკი, თეიმურაზ ქარუხნიშვილი, მარიამ ცაცანაშვილი, გიორგი გვიმრაძე, ნატო ბაჩიაშვილი, ნანა დევდარიანი „Soft Power რუსეთის საგარეო პოლიტიკის ახალი კონცეფცია საქართველოსთან მიმართებაში“, გამომცემლობა „მთაწმინდელი“, 2010 წელი

ზონად“. ავტორები აღნიშავენ იმას, რომ „რბილი ძალის“ ამოქმედება არის სახიფათო გამოვლენა და მისი მეშვეობით შესაძლებელია მეზობელი სახელმწიფოს პოლიტიკურ და ეკონომიკურ პროცესებზე დიდი გავლენის მოხდენა.

Giannopoulos, G. Smith, H. Theocharidou, M.n „The Landscape of Hybrid Threats“, Luxembourg, Publications Office of the European Union, 2021²⁶-მონოგრაფიაშია განხილულია სრულიად ახალი და ინოვაციური შეხედულებები ჰიბრიდული ომის წარმოების შესახებ, ნაშრომში არის საკმაოდ ინოვაციური შეხედულებები ჰიბრიდული ომის წარმოებაზე, აქვე აღსანიშნავია ისეთი ახალი მიმართულების დამატებაროგორიც არის ეკონომიკური საქმიანობა, აქამდე აღნიშნული დარგი არ განიხილებოდა ჰიბრიდული ომის წარმოების საშუალებად თუმცა ნაშრომში მკაფიოდ არის აღწერილი თუ რაოდენ დამანგრეველი და ძლიერ იარაღს წარმოადგენს ჰიბრიდული ომის წარმოებისას ქვეყნის ეკონომიკაზე ზეწოლა და მისი ხელოვნური საბოტაჟირება, აღნიშნული ახალი გარემოება ნათელს ფენს თუ რამდენად ადვილია, ისეთი მცირე და განვითარებადი ქვეყნის როგორც საქართველო საბოტაჟირება და ხელოვნურად ფინანსური ინსტიტუტების მდგრადობის შერყევა.

Galeotti, M. „The Vory: Russia's Super Mafia,, , Yale University Press, New Haven, 2018 Year²⁷-წიგნში განხილულია კანონიერი ქურდების ინსტიტუტის წარმოშობის და მისი გაძლიერების მასშტაბები, განსაკუთრებით ოთხმოცდაათიან წლებში, რუსული კრიმინალური სამყაროს თანამშრომლობა სახელმწიფოსთან, მის ძალოვან სამსახურებთან და მათი კორელაცია და თანამშრომლობა საერთო ინტერესების გატარების მიზნით, ავტორი მკაფიოდ აღწერს თუ როგორ მოხდა რუსული კრიმინალური სამყაროს ტრანსფორმაცია უბრალო კრიმინალისგან პროფესიულ კრიმინალამდე რაც დღეის მდგომარეობითაც საკმაოდ გავლენას ახდენს გარკვეულ სფეროებზე როგორც რუსეთის ფედერაციაში ისე პოსტ საბჭოურ ქვეყნებზე, ევროპის

---

²⁶ Giannopoulos, G. Smith, H. Theocharidou, M.n „The Landscape of Hybrid Threats“, Luxembourg, Publications Office of the European Union, 2021

²⁷ Galeotti, M. „The Vory: Russia's Super Mafia,, , Yale University Press, New Haven, 2018 Year

კონტინენტზე და ამერიკაზე, მათ შორის აღსანიშნავია და გამოსაყოფია ნაშრომში აღწერილი ისტორიული ნაწილი სადაც მკაფიოდ ჩანს რა ტიპის თანამშრომლობა ჩამოუყალიბდათ რუსეთის ფედერაციის ძალოვან სექტორს და სახელმწიფო ჩინოვნიკებს კანონიერ ქურდებთან და რაოდენ დიდი გავლენა აქვთ მათ ქვეყანაში არსებულ გარკვეულ მოვლენებზე და ბიზნესის რიგ სფეროებზე. აქვე აღნიშვნის ღირსია ნაშრომში აღწერილი ის ფაქტორიც თუ რამდენად მჭიდროდ თანამშრომლობენ „კანონიერი ქურდები რუსულ სპეც-სამსახურებთან და რამდენად ნაყოფიერია მათი თანამშრომლობა გარკვეულ სფეროებში.

Galeotti, M. „Putin's hydra: Inside Russia's Intelligence Services,, , European Council on Foreign Relations, Berlin, 2016 Year²⁸-წიგნში განხილულია კანონიერი ქურდების ინსტიტუტის და რუსული სპეც სამსახურების ФСБ-ს СБР-ს ГРУ-ს თანამშრომლობის გაძლიერების და აღნიშნული თანამშრომლობის მასშტაბები, როგორ ხდება სპეც სამსახურების მიერ დაკვეთილი დავალებების შესრულება „კანონიერი ქურდების“ და კრიმინალური სამყაროს წევრების მიერ, როგორ ხდება დანაშაულებრივი სქემების შექმნა რუსეთის ფედერაციის საზღვრებს გარეთ რითიც რუსული სპეც სამსახურები აწარმოებენ ჰიბრიდულ ომს ევროპის მთლიან კონტინენტზე, მათ შორის ისეთ ქვეყნებში რომლებიც წარმოადგენს მათი ინტერესის სფეროს, ნაშრომში მკაფიოდ არის აღწერილი როგორ ახდენენ დანაშაულებრივ საქმიანობს კრიმინალური სუბკულტურა პოსტ საბჭოურ ქვეყნებში კონტრაბანდის, ბანდიტიზმის, ტრეფიკინგის და სხვა კანონსაწინააღმდეგო საქმიანობის მეშვეობით ქვეყნის დემოკრატიული სვლის შესაჩერებლად, ასევე ნაშრომში ამტკობი ცდილობს დაანახოს მკითხველს მასშტაბები ზემოთ ხსენებული თანამშრომლობი და რაოდენ გლობალური ხასიათის მატარებელია მათი თანამშრომლობა და რამდენად პრობლემატურია ამ ტიპის საბოტაჟი და

---

²⁸ Galeotti, M. „Putin's hydra: Inside Russia's Intelligence Services,, , European Council on Foreign Relations, Berlin, 2016 Year

ჰიბრიდული ომის წარმოება დემოკრატიული წყობის ქვეყნებისთვის და მისი მოსახლეობისთვის.

Varese F, Mafias on the Move: How Organized Crime Conquers New Territories, Princeton University Press, 2009 year²⁹-წიგნში განხილულია როგორ იპყრობს ორგანიზებული დანაშაული ახალ ტერიტორიებს" ავტორი გვთავაზობს დამაჯერებელ და ყოვლისმომცველ კვლევას, ორგანიზებული დანაშაულის გაფართოების დინამიკაზე. ჩატარებული კვლევისა და ანალიზის საშუალებით, ავტორი შეისწავლის კრიმინალური სინდიკატების მიერ გამოყენებულ რთულ სტრატეგიებს, როდესაც ისინი ცდილობენ გაავრცელონ თავიანთი გავლენა ახალ ტერიტორიებზე. წიგნის ერთ-ერთი ძლიერი მხარე მდგომარეობს მის მრავალმხრივ მიდგომაში, რომელიც ემყარება სოციოლოგიას, კრიმინოლოგიას და ეკონომიკას, რათა უზრუნველყოს ხელთ არსებული ფენომენების მრავალმხრივი გაგება. ავტორი ოსტატურად აკვირდება ისტორიულ კონტექსტს და სოციალურ-ეკონომიკურ პირობებს, რომლებიც ხელს უწყობს ორგანიზებული დანაშაულებრივი ჯგუფების გაძლიერებას და გვთავაზობს ნიუანსებს აღნიშნული ფაქტორების კომპლექსური ურთიერთქმედების შესახებ, რომლებიც აყალიბებენ მათ გაფართოებულ მცდელობებს გავლენების საზრდის და გაძლიერების. ავტორი ნაშრომში ცენტრალური ადგილი უკავია ისეთ კონცეფციას როგორც არის „მაფია მოძრაობაში“, რომელიც განმარტავს, თუ როგორ ადაპტირდებიან და ვითარდებიან კრიმინალური ორგანიზაციები გეოპოლიტიკური ლანდშაფტების, ტექნოლოგიური წინსვლისა და ბაზრის დინამიკის ცვალებადობის საპასუხოდ. აღნიშნული კვლევის საშუალებით, რომელიც მოიცავს სხვადასხვა რეგიონებსა და კრიმინალურ სუბკულტურებს, მათ შორის იტალიურ მაფიას, რუსეთის ორგანიზებულ დანაშაულებრივ ორგანიზაციებს და კოლუმბიურ ნარკოკარტელებს, ავტორი ასახავს ამ ჯგუფების მიერ ახალ ტერიტორიებზე შეღწევისა და დომინირების სხვადასხვა სტრატეგიებს. გარდა ამისა, ავროტის მიერ გაკეთებული ანალიზი ნათელს

---

²⁹ Varese F, Mafias on the Move: How Organized Crime Conquers New Territories, Princeton University Press, 2009 year

ჰენს ორგანიზებულ დანაშაულსა და სახელმწიფო ინსტიტუტებს შორის სიმბიოზური ურთიერთობას და ავლენს, თუ როგორ უწყობს ხელს აღნიშნული თანამშრომლობა კორუფციას, რის შედეგადაც ხდება მარეგულირებელი ორგანოების ხელში ჩაგდება, რაც ხდელ უწყობს კრიმინალური ქსელების გაფართოებას. ავტორი ცდილობს მკაფიოდ წარმოაჩინოს ის მექანიზმები, რომლითაც კრიმინალური სუბკულტურის წარმომადგენლები თანამშრომლობენ პოლიტიკურ ელიტებთან, სამართალდამცავ უწყებებთან და სასამართლოებთან, ავტორი გვთავაზობს ნოვაციურ შეხედულებებს ორგანიზებული დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლის გამოწვევებზე მზარდ გლობალიზებულ სამყაროში. მთლიანობაში, ნაშრომი მკაფიოდ წარმოაჩენს ორგანიზებული დანაშაულის გაფართოების დინამიკას დღევანდელ რეალობაში. ავტორის კვლევა მის საინტერესო თხრობის სტილთან ერთად, აღნიშნულ ნაშრომს ხდის საკმაოდ საინტერესო და გამოყენებადს აღნიშნულ სფეროში მოღვაწე მეცნიერებისთვის, პოლიტიკოსებისთვის და ყველასთვის, ვინც დაინტერესებულია თანამედროვე ეპოქაში კრიმინალური ქსელების რთული სისტემის გაგებაში.

Глonti Г. Лобжанидзе Г. „Профессиональная преступность в Грузии (воры в законе)„ Издательство (DOJ / OPDAT), Тбилиси 2004³⁰-წიგნში განხილულია კრიმინალური სუბკულტურის და მისი უმაღლესი ერაჩების „კანონიერი ქურდების“წარმოშობის ისტორია განხილულია თუ როგორ ხდებოდა მათი მიმდევრობითი განვითარება და გაძლიერება, როგორ მოახდინეს თავისი ორგანიზაციის ტრანსფორმირება უბრალო კრიმინალისგან ორგანიზებულ პროფესიონალურ დამნაშავეობამდე, რა გზა გაიარა აღნიშნულმა სუბკულტურამ რომელი მისი უმაღლესი ერაჩები იყვნენ უფრო გამორჩეულნი თავისი საქმიანობით, რა გავლენის მოხდენა შეძლეს აღნიშნული სუბკულტურის განვითარების და გაძლიერებისათვის, მონოგრაფიაში ასევე საკმაოდ კვალიფიკაციურად მეცნიერულ დონეზე არის არის განხილული როგორც

---

³⁰ Глonti Г. Лобжанидзе Г. „Профессиональная преступность в Грузии (воры в законе)„ Издательство (DOJ / OPDAT), Тбилиси 2004

ისტორიული კუთხე, ასევე ზნე ჩვეულებები და წესები როგორც „კანონიერი ქურდების“ ისე მთლიანად აღნიშნული სუბკულტურის.

Подлесских, Г. Терешонок, А. „Воры в законе Бросок к власти,, Издательство Художественная литература Ростов-на-Дону 1994³¹-წიგნში განხილულია საბჭოთა კავშირის ადრეული პერიოდი როდესაც კრიმინალური სუბკულტურა „კანონიერ ქურდებთან“ ერთად ცდილობს გააფართოვოს თავისი გავლენები პოსტ საბჭოურ ტერიტორიაზე, აქვე აღსანიშნავია რომ ავტორები საკმაოდ მკაფიოდ და კომპეტენტურად აღწერენ ოთხმოციანი წლების დასაწყისიდან ოთხმოცდაათიანი წლების ბოლომდე მიმდინარე ტრანსფორმაციას კრიმინალური სუბკულტურის და „კანონიერი ქურდების“ სადაც ნათლად იკვეთება ის ფაქტი როგორც ტრანსფორმირდება „კანონიერი ქურდების“ ინსტირუტი უბრალო კრიმინალური სუბკულტურიდან პროფესიულ დამნაშავეობად და შემდგომ უკვე როგორ ხდება ინტერესების გაფართოება და უკვე პოლიტიკურ არენაზე შეჭრა რაც სავალალო შედეგების მომტანია დღევანდელ დღემდე როგორც ყველა პოსტ-საბჭოთა ქვეყნებისთვის ისე თვით რუსეთის ფედერაციისთვისაც, აქვე აღსანიშნავია ის გარემოებაც თუ როგორ მკაფიოდ აღწერენ ავტორები ნაშრომში რუსული ძალოვანი სამსახურების და კანონიერი ქურდების თანამშრომლობას ის თუ რაოდენ საინტერესოდ ხდება ძალოვნებს და „კანონიერ ქურდებს“ შორის ურთიერთ გამორჩენის მიზნით თანამშრომლობა, როგორ ხდება კრიმინალური სუბკულტურის და „კანონიერი ქურდების“ გამოყენება პოლიტიკურ, სამხედრო და სამოქალაქო სფეროების შესასუსტებლად პოსტ-საბჭოურ ქვეყნებში, პირველად ხდება აღნიშნული სუბკულტურის მოხსენება როგორც სახელმწიფოს მიერ კონტროლირებადი გარკვეული დანაყოფის რომლის მეშვეობითაც ხდება საბჭოთა კავშირის და შემდგომ რუსეთის ფედერაციისათვის არასასურველი პოლიტიკური მოღვაწეების და პოლიტიკური წყობილებების გავლენების შესუსტება და მათი ლიკვიდაციის

---

³¹ Подлесских, Г. Терешонок, А. „Воры в законе Бросок к власти,, Издательство Художественная литература Ростов-на-Дону 1994

მცდელობა, აღნიშნული ნშრომი მკაფიოდ აღწერს რუსული იმპერიალისტური მისწრაფებების და ინტერესების გამოვლენას რეგიონში და მთლიანად პოსტ-საბჭოურ ქვეყნებში თავისი ჰეგემონიის და გავლენების გასაძლიერებლად.

ნაშრომის მოცულობა და სტრუქტურა

სადოქტორო ნაშრომი „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტი როგორც ეროვნული უსაფრთხოების მნიშვნელოვანი პოლიტიკური გამოწვევა (საქართველოს მაგალითზე) წარმოდგენილია A4 ფორმატით, 217 გვერდზე. ნაშრომი შედგება შესავლის სამი თავის, ათი ქვეთავისა და დასკვნისაგან. ნაშრომის თან ერთვის ბიბლიოგრაფია, რომელიც შედგება 162 წყაროსგან.

ნაშრომის ძირითადი შინაარსი

ნაშრომის შესავალ ნაწილში გადმოცემულია თემის აქტუალურობა, კვლევის მიზნები და ამოცანები, საკვლევი კითხვები, ჰიპოთეზები, კვლევის საგანი და ობიექტი, კვლევის მეთოდები, მეთოდოლოგია, სადისერტაციო ნაშრომის მეცნიერული სიახლე, ნაშრომის პრაქტიკული მნიშვნელობა, თემის ირგვლივ არსებული ლიტერატურის მიმოხილვა და დისერტაციის სტრუქტურა.

თავი I.

„კანონიერი ქურდები“ როგორც პოლიტიკური საშიშროების არსი და მისი კლასიფიკაცია: ასიმეტრიული საფრთხეების ფაქტორის მეთოდოლოგიური საფუძველი და ისტორიული მიმოხილვა 1.1. „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის არსი და განსაზღვრება და მისი ისტორიული საფუძვლები. 1.2. „კანონიერი

ქურდების“ პოლიტიკური საფრთხე განსაზღვრება და კლასიფიკაცია და მისი კორელაცია ეროვნულ უსაფრთხოების სისტემასთან 1.3. „კანონიერი ქურდები“ როგორც ასიმეტრიული საფრთხის ფენომენი და მისი გავლენა პოლიტიკური განვითარებაზე

ნაშრომის პირველი თავის პირველ ქვეთავში განხილულია “კანონიერი ქურდების,, როგორც არასახლმწიფოებრივი აგრესიული აქტორების განვითარება და ტრანსფორმაცია საუკუნეების განმავლობაში, აღნიშნული სუბკულტურის წარმოქმნიდან დაწყებული მისი დღევანდელი ტრანსფორმაციით დამთავრებული, აქვე აღნიშნულ ვეთავში განხილულია ის გზა და ტრანსფორმაცია რაც ამ სუბკულტურას აქვს გავლილი რამოდენიმე საუკუნის განმავლობაში, აღწერილია მისი ისტორიული განვითარების საფეხურები რომელიც აღნიშნულმა სუბკულტურამ გამოიარა მეფის რუსეთიდან დაწყებული დღევანდელ რეალობამდე.

ნაშრომის პირველი თავის მეორე ქვეთავში განხილულია “კანონიერი ქურდების,, მიერ მოხდენილი მავნებლური ზეგავლენა ქვეყანაში განვითარებული პოლიტიკური პროცესების და გეოპოლიტიკური მოვლენების ფონზე, მისი როგორც სადაზვერვო ელემენტის გამოყენება ქვეყნის ეროვნული უსაფრთხოებაზე ზემოქმედებისათვის, მათი ტრანსფორმაცია ორგანიზებული დანაშაულებრივი ელემენტიდან, პროფესიულ ორგანიზებულ დანაშაულებრივ ორგანიზაციამდე.

ნაშრომის პირველი თავის მესამე ქვეთავში განხილულია ყველა ის საფრთხე და განვითარების საფეხურები რომლების გავლის შემდეგ მოხდა “კანონიერი ქურდების,, ინსტიტუტის ასიმეტრიული ომის წარმოების ელემენტად გარდაქმნა და მისი ქვეყნის ტერიტორიაზე ჰიბრიდული ომის წარმოების პროცესში გამოყენება ქვეყნის პოლიტიკურ დღისწესრიგზე ზემოქმედების ერთ-ერთ საშუალებად, რომლის მეშვეობითაც შესაძლებელი ხდება ქვეყნის პოლიტიკურ დღისწესრიგზე სასურველი ზემოქმედების მოხდენა.

თავი II.

„კანონიერი ქურდების ინსტიტუტი“, როგორც პოლიტიკური გამოწვევა და მისი გავლენა საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოებაზე 2.1. საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების გარემო და „კანონიერი ქურდების ინსტიტუტი“: უსაფრთხოების დილემა და პოლიტიკური გამოწვევის პარადიგმა 2.2. „კანონიერი ქურდების ინსტიტუტი“, როგორც საგარეო პოლიტიკური გამოწვევა „ჰიბრიდული ომის“ იდეოლოგიური და პოლიტიკური მეთოდები რეალური პოლიტიკის კონტექსტში 2.3. „კანონიერი ქურდების“ მიერ რეგენირებული საფრთხეებისა და რისკების ანალიზი და მოდელირების გეოპოლიტიკური მიდგომები - „არშემდგარი ქვეყნის დილემა“ (მოვლენის ანალიზი).

ნაშრომის მეორე თავის პირველ ქვეთავში განხილულია „კანონიერი ქურდების ინსტიტუტი“, როგორც ქვეყნის მნიშვნელოვანი პოლიტიკური გამოწვევა და მისი გავლენა საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოებაზე, როგორ მავნებლურ და დამლუპველ ზეგავლენას ახდენს აღნიშნული კრიმინალური სუბკულტურა ქვეყნის დემოკრატიულ განვითარებაზე, რაოდენ დიდი საშიშროების მატარებელია აღნიშნული მიმდევრობის გავლენა ქვეყნის ეროვნული უსაფრთხოების გარემოზე, როგორ ხდება აღნიშნული სუბკულტურის გამოყენება ზემოთ აღნიშნული საფრთხეების წარმოსაქმნელად.

ნაშრომის მეორე თავის მეორე ქვეთავში განხილულია ის თუ რამდენად დიდი საფრთხეს წარმადგენს „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტი როგორც კრიმინალური სუბკულტურა, მისი გავლენები როგორ გარდაიქმნება ქვეყნისთვის პოლიტიკურ გამოწვევად და „ჰიბრიდული ომის“ წარმოების საშუალებად რეალური პოლიტიკის კონტექსტში.

ნაშრომის მეორე თავის მესამე ქვეთავში ხდება გაანალიზება „კანონიერი ქურდების“ როგორც რეგიონულ დონეზე საფრთხის და რისკის მატარებელი ელემენტის, რომლის გავლენების გაძლიერების შემთხვევაში ქვეყანაში ხდება ყველა სახელმწიფო ინსტიტუტების მოშლა ან ფუნქციონირების შეზღუდვა რაც გამოიხატება კორუფციულ გარიგებებში და სახელმწიფოს ოფიციალური წარმომადგენლების მიერ თავისი

გარკვეული ფუნქციების, კრიმინალური სუბკულტურისთვის გადაბარებაში, აღნიშნული ძირ გამომთხრელი ქმედებების შედეგად, ხდება სახელმწიფოს „არშემდგარი ქვეყნის დილემის“ წინაშე დადგომა.

თავი III.

საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების მოდელი და ასიმეტრიული საფრთხეების პრევენცია და ნიველირება: „კანონიერი ქურდების ინსტიტუტის“ აღკვეთის პოლიტიკური ასპექტები საქართველოს მაგალითზე (შემთხვევის გარჩევა)

3.1. საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფცია და „კანონიერი ქურდების ინსტიტუტის“ ფაქტორი და მისი აღმოფხვრის სამართლებრივ-პოლიტიკური ასპექტები 3.2. პოლიტიკური გამოწვევები და „კანონიერი ქურდების ინსტიტუტთან“ ბრძოლის სტრატეგია და მისი აღმოფხვრის სამართლებრივ-პოლიტიკური ფაქტორები 3.3 კრიმინალური სუბკულტურის და მისი უმაღლესი იერარქების „კანონიერი ქურდების“ SWOT ანალიზი 3.4. კრიმინალური სუბკულტურის და მისი უმაღლესი იერარქების „კანონიერი ქურდების“ ემპირიული კვლევა და ანალიზი (ექსპერტებთან ჩაღრმავებული ინტერვიუს ანალიზი)

ნაშრომის მესამე თავის პირველი ქვეთავი დაეთმო ქვეყნის ეროვნული უსაფრთხოების მოდელს და იმ ასიმეტრიულ საფრთხეებს რომლებიც შესაძლოა ახლო მომავალში წამოიჭრას დემოკრატიული განვითარების პროცესში, აქვე აღსანიშნავია „კანონიერი ქურდების ინსტიტუტის“ ფაქტორი და მისი აღმოფხვრის სამართლებრივ-პოლიტიკური ასპექტები, რომლებიც არის განხილული აღნიშნულ თავში,

ნაშრომის მესამე თავის მეორე ქვეთავში გაანალიზებულია ყველა ის პოლიტიკური გამოწვევები და „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტთან ბრძოლის სტრატეგია და მისი აღმოფხვრის სამართლებრივ-პოლიტიკური ფაქტორები რომლებიც გაადვილებს აღნიშნული სუბკულტურის წინააღმდეგ ბრძოლას ქვეყნის მასშტაბით.

ნაშრომის მესამე თავის მესამე ქვეთავში შერჩეულ იქნა რელევანტური კვლევის მეთოდები და მეთოდოლოგია, რომლის ფაგლებშიც განხორციელდა მნიშვნელოვანო

კვლევები კვლევის მნიშვნელოვანი ნაწილი დაეთმო კრიმინალური სუბკულტურის და მისი უმაღლესი იერარქების „კანონიერი ქურდების“ SWOT-Analyse-ის მეთოდს. რომლის ფარგლებშიც გამოიკვეთა მთავარი ასპექტები „კანონიერი ქურდების“ წინააღმდეგ ჩასატარებელი ღონისძიებების მექანიზმებს.

ნაშრომის მესამე თავის მეოთხე ქვეთავი დაეთმო ექსპერტებთან ჩაღრმავებული ინტერვიუს ანალიზს, რომლის შედეგადაც გაეცა პასუხები საკვლევ კითხვებს და დამტკიცდა ჰიპოთეზა. ჩატარდა დარგში კომპეტენტური ექსპერტების გამოკითხვა რომლის ფარგლებშიც ექსპერტების გამოკითხვის ანალიზით დადასტურდა ავტორის მიერ წამოყენებული მოსაზრებები აღნიშნული სუბკულტურის მავნე ზეგავლენაზე ქვეყნის დემოკრატიულ განვითარებას და წინსვლაზე.

ნაშრომის ბოლო ნაწილი დაეთმო დასკვნას, სადაც გამოკვეთილია კვლევის ძირითადი შედეგები და მეცნიერული სიახლეები, ასევე გაცემულია პასუხები საკვლევ კითხვებზე და დამტკიცებულია დისერტაციის ჰიპოთეზა.

დასკვნა

საერთო ჯამში, აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ გეოპოლიტიკური მასშტაბით, ერთ-ერთი ლიდერის პოზიციის დასაბრუნებლად, რუსეთის ფედერაციამ, ცივი ომიდან განსხვავებით, შეიმუშავა ახალი სტრატეგია ომის წარმოების. ჰიბრიდული ომის სახით, რაც ბევრად უფრო წარმატებული და ნაყოფიერია მისთვის, ამისათვის რუსული სპეც. სამსახურების მაღალჩინოსნების და პოლიტიკური ელიტის მიერ ჯერ კიდევ, ოთხმოციანი წლების ბოლოს და ოთხმოცდაათიანი წლების დასაწყისში შემუშავდა, ოპერატიულ სამოქმედო გეგმა, ჰიბრიდული ომის წარმოების, რომელიც აქტუალური გახდა, საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდგომ, აღნიშნული ტიპის ომის წარმოება მის უმთავრეს დამრტყმელ ძალას წარმოადგენდა და წარმოადგენს, ამ ტიპის ომის წარმოების უმთავრეს იარაღს კრიმინალური სუბკულტურა და მისი უმაღლესი იერარქები, „კანონიერი ქურდები“ წარმოადგენენ.

დროთა განმავლობაში აღნიშნული ჰიბრიდული ომის წარმოებისას, დაემატა რამოდენიმე ისეთი ახალი მიმართულება, როგორებიც არის: საინფორმაციო, პოლიტიკური, სამხედრო, ეკონომიკური და კონტრ სადაზვერვო მიმართულებები, მოწინააღმდეგის სრული დემორალიზების მიზნით³².

ჰიბრიდული ომის წინა ხაზზე, ჩნდება ისეთი ომის წარმოება, რომელიც აქამდე საერთოდ არ იყო ცნობილი, რა დროსაც აგრესორი მხარის მიერ, ხდება კრიმინალური სუბკულტურის, მაღალი ერარქების გამოყენება, რა დროსაც, ამავე დროულად ხდება ისეთი სფეროების ხელყოფა, როგორებიც არის ქვეყნის ეკონომიკა, პოლიტიკა, სამხედრო და კონტრ სადაზვერვო სფეროები, აღნიშნული ხელყოფის, ძირითადი მიზანია, არარეგულარული ქმედებების მეშვეობით ქვეყნის ეროვნული უსაფრთხოების და სტაბილურობის ხელყოფა, რომელიც მოქმედებაში კრიმინალური ქცევის სახით გამოიხატება,³³ ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის შესუსტება, ქვეყანაში ნიქილიზმის გავრცელება, პოლიტიკური პარტიების და პოლიტიკოსების მიმართ უნდობლობის გაღვივება,³⁴ ქვეყნის როგორც ეკონომიკური ისე საინვესტიციო გარემოს განვითარების შეჩერება, ადამიანის უფლებების და თავისუფლების ინდექსის ვარდნა, ქვეყნის ინვესტიციებისთვის მიზიდველობის დაკარგვა, აღნიშნული მიზნის მისაღწევად ოთხმოცდაათიანი წლების შემდგომ, ყველაფერი გაკეთდა, რომ დამნაშავეობა ორგანიზებულის გარდა გამხდარიყო პროფესიონალურიც,³⁵ რომლის მეშვეობითაც, ქვეყნის საფინანსო ინსტიტუტებს, კორუფციის და საექვო ინვესტიციების მეშვეობით, შეექმნებოდა რისკები, რაც შესაძლებლობას მისცემდა აგრესორ მხარეს, ქვეყნის ეკონომიური და დემოკრატიული განვითარების, შეჩერების და ქვეყანაში, არასაურველი საინვესტიციო და ფინანსური სიტუაციის გავრცელების.

---

³² აღნიშნული მიმართულებების დამატება, გამოწვეული იყო მსოფლიოში განვითარების ახალი ნახტომით და რეალურად წარმოადგენდა აუცილებელ ზომებს იმისათვის, რომ მიღწევადი გამხდარიყო დასახული პირველადი მიზნები.

³³ ჰენრი კუპრაშვილი, საქართველოს ეროვნული უშიშროება, გამომცემლობა უნივერსალითბილისი 2022 წ. გვ. 427

³⁴ დღევანდელი მოცემულობით სახეზე გვაქვს როგორც მართველი პარტიისა დი ისე ოპოზიციის წარმომადგენლების მიმართ.

³⁵ Г.Глonti, Г. Лобжанидзе, Профессиональная преступность в Грузии (воры в законе) монография, Тбилиси 2004 г, ст.34

ზემოთ აღნიშნულ სიტუაციებში, ლომის წვლილი მიუძღვის სატელევიზიო, ბეჭდურ და ინტერნეტ სივრცეში საინფორმაციო-ფსიქოლოგიურ ომს,³⁶ რომელიც ქვეყანაში კრიმინალური ავტორიტეტების მიერ, მიზანმიმართულად, კრიმინოგენული ვითარების გაუარესებასთან ერთად, სიმბიოზში მიმდინარეობდა და მიმდინარეობს.

აღნიშნული საქმიანობის საბოლოო მიზანი არის, ქვეყნის სწორი დემოკრატიული განვითარების შეჩერება და საბოლოოდ რუსულ ორბიტაზე დაბრუნება, რის მეშვეობითაც, რუსეთის ფედერაცია ცდილობს რეგიონში ერთ-ერთი ლიდერის და თავისი შესუსტებული პოზიციის დაბრუნებას.

მაშინ როდესაც პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას მთავრობის უმთავრესი გამოწვევა იყო ახლად ჩამოყალიბებული მთავრობის სწორი განვითარების გზაზე დაყენება და სახელმწიფო ინსტიტუტების, გამართული ფუნქციონირება, სამხედრო აჯანყების ჩახშობა და ეთნიკური ნიშნით წარმოშობილი კონფლიქტების დარეგულირება.

უკვე პრეზიდენტ ედუარდ შევარდნაძის მთავრობის პირობებში, ბევრად უფრო საშიში და პროცესების წინაშე დადგა სახელმწიფო და თვითონ ქვეყანა პირველ ეტაპზე, დადგა ისეთი ეგზისტენციალური საშიშროების წინაშე, როგორც არის სახელმწიფოებრიობის შენარჩუნება, მოგვიანებით კი უკვე ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის შენარჩუნება გახდა გადაუჭრელ პრობლემად, მოხდა ორი ძირძველი ქართული ტერიტორიის აფხაზეთის და სამაჩაბლოს, დროებით იკუპაცია, რომელიც უკვე ოცდაათი წელია გრძელდება, ყოველივეს შემდეგ ქვეყნის მართველობა დადგა უკიდურესად რთული პრობლემის წინაშე, კრიმინალის აღვირახსნილი თარეშის და სახელმწიფოში უკიდურესად კორუფციის პირობებში, რაც რეალურად ქვეყანას აყენებდა კონსტიტუციური წესრიგის და საკანონმდებლო ბაზის უმოქმედობის და ჩამოშლის საშიშროების წინაშე.

ამასთანავე გახშირდა ქვეყნის ტერიტორიაზე ტერორიზმის ფაქტები, მოხდა რამოდენიმე თავდასხმა, ქვეყნის პირველ პირზე ედუარდ შევარდნაძეზე, პანკისის

---

³⁶ ჰენრი კუპრაშვილი, საქართველოს ეროვნული უშიშროება, გამომცემლობა უნივერსალიტისი 2022 წ. გვ. 331

ხეობაში დაფუძნდნენ, ისლამური ტერორისტული ორგანიზაციის წარმომადგენლები, თავისი ბანდ-დაჯგუფებებით რის შედეგადაც, ქვეყანა, განვითარებადი ქვეყნების სიიდან, ამერიკის სახელმწიფო დეპარტამენტმა „არშემდგარი ქვეყნების“ სიაში მოახვედრა, ყოველივე ზემოთ ხსენებულის და ქვეყანაში ფაქტიურად, არ არსებული ეკონომიკის შედეგად, ნელ-ნელა ქვეყანა დაადგა „ლიბანიზაციის“ გზას, რა დროსაც მძვინვარებდა კორუფცია.

საფრთხის ქვეშ იყო ქვეყნის ცენტრალური მართვის სისტემა და რიგი რეგიონალური მართველები, ფორმალურად ექვემდებარებოდნენ ცენტრალურ ხელისუფლებას, თუმცა ადგილზე აწარმოებდნენ სეპარატისტულ მიმართულებებს და თბილისიდან განსხვავებული კურსი და მართაველობის ავტორიტარული სტილის მიმდევრები იყვნენ, ამის ნათელი მაგალითი, ასლან აბაშიძე და მაშინდელი აჭარის ა/რ მისი მართველობის არადემოკრატიული სისტემა იყო.³⁷

უკვე 2003 წელს ქვეყანაში მოსახლეობის უკმაყოფილებამ და საპროტესტო ტალღამ მიაღწია პიკს, რის შედეგადაც ვარდების რევოლუციის შედეგად, კოალიციურ მთავრობაში მოდის პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილის პარტია ნაციონალური მოძრაობა, ნინო ბურჯანაძეს და ზურაბ ჟვანიასთან ერთად (აღნიშნული ტრიუმვერატი დიდხანს ვერ გაგრძელდა ზურაბ ჟვანიას ტრაგიკული გარდაცვალების შედეგად).

მაშინ თუ ედუარდ შევარდნაძის მთავრობის დროს ყვაოდა კრიმინალი, კორუფცია, ტერორიზმი, სეპარატიზმი, უკვე პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილის მთავრობის პერიოდში, ძირითად პრობლემებს წარმოადგენდა ადამიანის უფლებების დაცვა, საკუთრების და ბიზნესის ხელყოფა, ხშირი იყო, სიცოცხლის და ჯანმრთელობის წინააღმდეგ მიმართული თანამდებობრივი დანაშაულები.³⁸

აღნიშნულიდან გამომდინარე 2012 წელს, მათ მოუწიათ არჩევნების გზით ხელისუფლების, ბიძინა ივანიშვილის და ოცნების კოალიციური მთავრობისთვის გადაცემა, მაშინ თუ სააკაშვილის მთავრობის პირობებში ირღვეოდა ადამიანის

³⁷ Varese, F. „Russian Mafia: Private Protection in a New Market Economy“, Oxford University Press, 2001,pep;123

³⁸ Varese, F., „Russia in Four Criminal“, Cambridge, England: Polity. 2024,pep;59

უფლებები, დაუცველი იყო კერძო საკუთრება და ბიზნესი, ხშირად ხდებოდა თანამდებობის პირების მიერ უფლებამოსილების დანაშაულებრივად გადაცდომები, რამაც ადამიანის ჯანმრთელობის დაზიანებები და რიგ შემთხვევაში მათი გარდაცვალებაც კი გამოიწვია, უკვე ოცნების ხელისუფლების პირობებში გაჩნდა ახალი ტიპის ეგზისტენციალური გამოწვევები, რუსული რბილი ძალის სახით, ისეთი ჰიბრიდული საფთხეების შექმნით, როგორც არის მცოცავი ოკუპაცია, კიბერ ომი, რუსული გავლენების გაძლიერება, როგორც ფინანსური ისე სტრატეგიული მნიშვნელობის ობიექტების კონტროლის, ენერგო მატარებლებზე და რუსულ ბაზარზე დამოკიდებულების გაზრდით, ტერორისტული ორგანიზაციების მიერ საფრთხეების შექმნით და ეკონომიკაზე არაპირდაპირი და პირდაპირი ზეწოლით, ქვეყანა ისევ კორუფციაში ჩაეფლო, გაიზარდა უკიდურესად გაჭირვებულთა და სოციალურად დაუცველთა პროცენტი ქვეყანაში, ქვეყანა თავისი არსებობის პერიოდში პირველად შეიყვანეს გაეროს მოხსენებაში როგორც ბავშვთა გარდაცვალებიანობის და სიღარიბის მაღალი პროცენტის მფლობელი.³⁹

ყოველივე ზემოთ აღნიშნული ფაქტებიდან გამომდინარე საქართველო თავისი ოცდაათწლიანი არსებობის პერიოდში სისტემატიურად დგებოდა, ისეთი გამოწვევების წინაშე როგორც არის, კორუფცია, კრიმინალი, საომარი ვითარება, აჯანყება კონსტიტუციური წეს-წყობილების წინააღმდეგ, ადამიანის უფლებების დარღვევა, ფინანსური სტაბილურობის და ფისკალური ეკონომიკის არამდგრადობა, რის შედეგადაც, უკვე ოცდაათი წელია ქვეყანა არის „არშემდგარი ქვეყანათ“ ყოფნის საფრთხის ქვეშ, რაც რიგ შემთხვევაში გამოიხატებოდა მის „ლიბანიზაციაში“ და დემოკრატიული პროცესების განვითარების შეჩერებაში.

მაშინ როდესაც მსოფლიო გლობალიზაციის პირობებში ფაქტიურად წაშლილია საზღვრები ქვეყნებს შორის და შესაძლებელია ყოველგვარი წინააღმდეგობის გარეშე გადაადგილება, ერთი სახელმწიფოს ტერიტორიიდან მეორე სახელმწიფოს

---

³⁹ აღნიშნული სიტუაციიდან გამომდინარე მოუწია პრემიერ მინისტრ გიორგი კვიციანიშვილს და მის მინისტრთა კაბინეტის დიდ ნაწილს დაეტოვებინათ თანამდებობები.

ტერიტორიაზე, განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს ქვეყნების ეროვნული უსაფრთხოების დაცვა და მასზე ზრუნვა.

მაშინ როდესაც კრიმინალური სუბკულტურის წარმომადგენლების მიერ, ხდება საკმაოდ მოქნილი და მოქმედი კრიმინალური ორგანიზაციების ჩამოყალიბება, მთელი მსოფლიოს მასშტაბით, განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს გარკვეული რეგულიაციების და შეზღუდვების დაწესება, რომლის მეშვეობითაც შესაძლებელი გახდება აღნიშნული სუბკულტურის, როგორც რიგითი ისე უმაღლესი ერარქებისათვის მართლსაწინააღმდეგო საქმიანობის შეზღუდვა კანონის ფარგლებში.

მაშინ როდესაც აღნიშნული მავნე სუბკულტურის ჩამოყალიბების პირველი ნაბიჯებისას, ძალოვანი სტრუქტურები და სახელმწიფოები (განსაკუთრებით პოსტ-საბჭოთა ქვეყნები) ცდილობდნენ გაეკონტროლებინათ აღნიშნული მოძრაობა და მაქსიმალურად შეეზღუდათ მათი საქმიანობა, უკვე ახლო მომავალში ძალოვანი სამსახურები და სახელმწიფოს მართველი რგოლის რიგი უმაღლესი ერარქები, ჯერ შეუამხანაგდნენ აღნიშნული კრიმინალური სუბკულტურის უმაღლეს ერარქებს „კანონიერი ქურდების“ სახით, აღნიშნული შეამხანაგება სამომავლოდ კი გადაიზარდა ურთიერთ თანამშრომლობაში, რისი ნათელი მაგალითიც არის ოთხმოცდაათიანი წლების პოსტ-საბჭოური ქვეყნების სივრცე, განსაკუთრებით კი საქართველო, როდესაც ქვეყნის საკანონმდებლო და მართველ რგოლებში საკმაოდ მაღალ გადაწყვეტილების მიმღებ თანამდებობებს იკავებდნენ, კრიმინალური ავტორიტეტები და რეციდივისტი პიროვნებები.

ზემოთ აღნიშნულზე რა თქმა უნდა არ შეჩერებულა, სახელმწიფოს და კრიმინალური სუბკულტურის წარმომადგენლების თანამშრომლობა და უკვე 2000-იანი წლებიდან, ხდება მათი საბოლოო შერწყმა რის შედეგადაც ისინი იქცევიან, ერთიან ორგანიზმად და განსხვავება უკვე მათ შორის აღარ იკვეთება შესამჩნევად, თვითონ კრიმინალმა და კრიმინალურმა სუბკულტურამ დროთა განმავლობაში, განიცადა მნიშვნელოვანი ტრანსფორმაცია და სახეცვლილება, უბრალო კრიმინალისგან, გარდაიქმნა ორგანიზებულ და პროფესიონალურ დანაშაულებრივ ორგანიზაციად, რომლის

უმთავრესი მიზანი უკვე აღარ წარმოადგენს მხოლოდ დანაშაულებრივი გზით სარგებლის მიღებას, აღნიშნული ტრანსფორმაციის შედეგად კრიმინალური სუბკულტურის წარმომადგენლები, უკვე გადაერთვნენ ეკონომიკურ საქმიანობაში და ქვეყნის მასშტაბით, შეძლეს ისეთი ძირის გამომთხრელი სამიანობის დაორგანიზება როგორც არის კორუფცია, კონტრაბანდა, ნარკოტიკული ნივთიერებების და იარაღის უკანონო ვაჭრობა, ასევე მოხდა ჩრდილოვანი და არალეგალური ეკონომიკური საქმიანობის სქემების შექმნა, რომელთა მეშვეობითაც ხდება დიდძალი არალეგალური შემოსავლის და კაპიტალის დაგროვება. აღნიშნული საქმიანობა საკმაოდ განსხვავდება მათ მიერ აქამდე წარმოებულ ანტისახელმწიფოებრივ საქმიანობისგან, მათ მიერ ხდება აღნიშნულ საქმიანობაში, როგორც სახელმწიფოს ოფიციალური წარმომადგენლების ისე მოსწავლე-ახალგაზრდობის ჩართვა და დასაქმება.

პირველი შეხედვით შესაძლებელია, აღნიშნული კორუფციული მართლსაწინააღმდეგო საქმიანობა არც ისე საგანგაშოდ ჩანდეს, თუმცა თუ დავაკვირდებით უკეთესად, აღნიშნული ძირის გამომთხრელი საქმიანობა, წარმოადგენს ქვეყნის ერვნიული უსაფრთხოებისათვის პირდაპირ და საკმაოდ საშიშ საფრთხეს, ვინაიდან აღნიშნული საქმიანობით ხდება მოსახლეობაში ნიქილიზმის დაბუდება და სახელმწიფოებრივი აზროვნების მთლიანად მოშლა, აღნიშნულის საბოლოო შედეგი არის ქვეყანაში არსებული ორგანოების გამართული ფუნქციონირების მოშლა, მოსწავლე ახალგაზრდობაში კრიმინალური ცხოვრების წეს-ჩეულების პროპაგანდირება, რაც ქვეყნის დემოკრატიული გზით განვითარების, ერთ-ერთ შემაფერხებელ გარემოებას წარმოადგენს.

„კანონიერი ქურდები“ როგორც კრიმინალური სუბკულტურის უმაღლესი ერაქები, თავისთვის უპირატესობის და სარგებლის მოსაპოვებლად არ თაკილობენ, ძალოვან და სპეც-სამსახურებთან თანამშრომლობას, აღნიშნული თანამშრომლობის მთავარი მიზანია, კრიმინალური დაჯგუფებების და მათი ლიდერების გამოყენება ჰიბრიდული ომის წარმოებისას მეზობელი ქვეყნების წინააღმდეგ.

როგორც ისტორიამ დაგვანახა, ამ ტიპის ჰიბრიდული ომის წარმოება არის საკმაოდ წარმატებული და ნაყოფიერი, ისეთი აგრესორი ქვეყნის როგორც რუსეთის ფედერაცია არის და მისი სპეც. სამსახურებია, იმის გათვალისწინებით თუ რაოდენ მცირე რესურს მოითხოვს და ფაქტიურად არანაირი რესურსის დაკარგვის საფრთხე არ არსებობს, რუსული სპეც-სამსახურებისთვის აღნიშნული ტიპის ჰიბრიდული ომის წარმოება ამ ეტაპზე წარმოადგენს საუკეთესო ვარიანტს .

აქვე შეგვიძლია პირდაპირ ვთქვათ, რომ ამ ეტაპზე საკმაოდ მოქმედი და წარმატებულია ამ ტიპის ჰიბრიდული ომის წარმოება და არა მხოლოდ დღეს, ფაქტიურად რუსული სპეც-სამსახურები, ამგვარი ტიპის ჰიბრიდულ ომს, აწარმოებს პოსტ საბჭოური ქვეყნების წინააღმდეგ, თითქმის ოცდაათ წელზე მეტია, შედეგად საკმაოდ მნიშვნელოვანი და მიზანმიმართულია, მისი გავლენა ქვეყნის ეროვნულ უსაფრთხოებაზე არის მნიშვნელოვანი და ყურადსაღები, ვინაიდან „კანონიერი ქურდების“ და ე.წ „ქურდული“ მენტალობის ქვეყნის მოსახლეობაში რეკლამირების და პროპაგანდირების მეშვეობით, ხდება ქვეყნის პოლიტიკურ და ეკონომიკურ დღისწესრიგზე ზეწოლა და გავლენის მოხდენა და რიგ შემთხვევაში მართვაც კი.

მაშინ როცა ვარდების რევოლუციის გზით მოსული ხელისუფლება პირდაპირ და უკომპრომისოდ დაუპირისპირდა კრიმინალურ სუბკულტურას, მათ მხედველობიდან გამორჩათ ისეთი მნიშვნელოვანი ასპექტები როგორც იყო ადამიანის უფლებები და ქვეყანაში არსებული ფინანსური და ეკონომიკური სისტემების უსაფრთხოება, ზუსტად ამ ორი მოწყვლადი სფეროდან, მოახდინა განვითარება კრიმინალურმა სუბკულტურამ, რასაც დღეის მდგომარეობით თითქმის სავალალო შედეგამდე მიყავს ქვეყნის ევროპული და დემოკრატიული განვითარება, აღნიშნულის ნათელი მაგალითია, ჩვენი ევროპელი პარტნიორების მიერ გამოგზავნილი რეკომენდაციები, რომელთა შორის ორი უმთავრესი არის კრიმინალი და გაზრდილი კორუფცია ქვეყნის მასშტაბით, რაც საბოლოოდ იზრდება გლობლურ პრობლემად, მთელი ევროპის მასშტაბით, ვინაიდან კრიმინალურმა სუბკულტურამ ქვეყანაში მოძლიერების შემდეგ, უკვე ევროპული და მსოფლიო მასშტაბით გადაწყვიტა, თავისი საქმიანობის

გაგრძელება, რაც ასევე შედის რუსული სპეც-სამსახურების მიერ შემუშავებული არაოფიციალურ დოქტრინაში, ჰიბრიდული ომის წარმოების, რა დროსაც კრიმინალური სუბკულტურის წარმომადგენლების მეშვეობით ხდება ასიმეტრიული ომის წარმოება უფრო გაზრდილ და დახვეწილ მასშტაბებში.

ყოველივე ზემოთ აღნიშნულიდან გამომდინარე მიზანშეწონილად მიმაჩნია შემუშავდეს კომპლექსური ტიპის ყონიძიებები რომელთა მეშვეობითაც შესაძლებელი გახდება პირველ ეტაპზე შესუსტებულ იქნეს „კრიმინალური სუბკულტურის“ გავლენები ქვეყნის ეკონომიკაზე, ქვეყნის პოლიტიკურ დღისწესრიგზე და მოსახლეობაზე, ხოლო უკვე შემდგომ მეორე ეტაპზე მოხდეს კომპლექსური ღონისძიებების გატარება ქვეყნის ეკონომიკური, საგანმანათლებლო და ფინანსური სექტორის დივერსიფიკაციის და მათი აღნუშნული ჰიბრიდული ომის წარმოებისგან დასაცავად.

აუცილებელია მიღებულ იქნეს ქვეყნის ინტერესების გატარების მიზნით ცვლილებები როგორც საკანონმდებლო ისე ფინანსურ და სასამართლო და საგანმანათლებლო სექტორებში, რომელთა მეშვეობითაც შესაძლებელი გახდება უფრო მოქმედი და შედეგის მომტანი ნაბიჯების და ქმედებების გატარება, რაც საბოლოოდ მოგვცემს შესაძლებლობას მაქსიმალურად შევზღუდოთ და მინიმუმამდე დავიყვანოთ „კრიმინალური სუბკულტურის“ მიერ წარმოებული ჰიბრიდული ომის მავნე პრაქტიკაამისათვის აუცილებელია გატარდეს რიგი რეგულაციები და ცვლილებები კერძოდ:

აუცილებელია ადმინისტრაციული და ოპერატიული კონტროლი „კანონიერ ქურდებზე“, კრიმინალური დაჯგუფებების ლიდერებზე, და „ქურდული“ მენტალიტეტის მატარებელ პირებზე, საჭიროა მოსწავლე ახალგაზრდობის იზოლაცია აღნიშნული პირების ზეგავლენიდან, მთელი ქვეყნის მასშტაბით, აუცილებელია სპეციალური პენიტენციალური დაწესებულებების შექმნა, სადაც მოხვდებიან კრიმინალური წარსულის არ მქონე პირები რომლებმაც ჩაიდინეს მსუბუქი და ნაკლებად მძიმე დანაშაულები.

ქვეყნის მასშტაბით კრიმინალური გარემოს შემცირება, რაც გულისხმობს გარკვეული მსუბუქი ტიპის მართლსაწინააღმდეგო ქმედებების დეკრიმინალიზაციას და მათ გადატანას არასაპატიმრო საჯელთა რანგში.

ქვეყნის საფინანსო სექტორის გაძლიერება, დივერსიფიცირება და მისი უფრო ხარისხიანი კონტროლი, რაც შეზღუდავს კორუფციის და ჩრდილოვანი ეკონომიკის არსებობას ქვეყანაში.

კერძო სექტორის და ბიზნესის დაცვა კრიმინალური სუბკულტურის მიერ მათი შევიწროვების და შთანთქმისგან.

საგანმანათლებლო სისტემის რეფორმირება და ცვლილებები მოსწავლე ახალგაზრდობის დაცვის და სწორი გზით განვითარებისთვის.

რეგიონალური და მსოფლიო მასშტაბით თანამშრომლობა, ერთიანი სისტემის შემუშავება, კრიმინალური ავტორიტეტების და „ქურდული“ სუბკულტურის წარმომადგენლების აღსარიცხავად და საკონტროლებლად.

საკანონმდებლო ცვლილებების შეტანა აღნიშნულ სუბკულტურასთან უფრო მოქმედი შებრძოლების მიზნით.

ცალკე სტრუქტურული დანაყოფის შექმნა „კანონიერი ქურდების“ და მათი მიმდევრების წინააღმდეგ საბრძოლველად.

ყოველივე ზემოთ აღნიშნულის გათვალისწინებით აუცილებელია ქვეყანაში გადაიდგას ქმედითი ნაბიჯები, აღნიშნული სიახლეების დასაწერგად, რის შედეგადაც, შემუშავდება მოქმედების გრძელვადიანი გეგმა, აღნიშნულ ჰიბრიდულ საფრთხესთან, გამკლავების და ქვეყნის სწორი დემოკრატიული გზით განვითარების შესანარჩუნებლად, რაც საშუალებას მოგვცემს ქვეყანა განვითარდეს დემოკრატიული გზით, რის შედეგადაც შემცირდება ალბათობა „ქურდული“ სუბკულტურის მაღალი ერარქების და მისი მიმდევრების მიერ ქვეყნის განვითარებზე და მის პოლიტიკურ დღისწესრიგზე, ზემოქმედების შესაძლებლობა, ქვეყნის მოსახლეობის განსაკუთრებით ახალგაზრდობის ჩართვა მართლსაწინააღმდეგო საქმიანობაში, რის შედეგადაც, აილაგმება კრიმინალურ სუბკულტურის წარმომადგენლების რიგების

შევსება და რეკრუტირება, აღნიშნული ხელს შეუშლის კრიმინალური სუბკულტურის გაძლიერებას და განვითარებას სამომავლოდ.

1. თანამედროვე საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების წინაშე ჩნდება ახალი სახის პოლიტიკური გამოწვევები, რომლებსაც შეუძლიათ დააყენონ სახელმწიფო ეგზისტენციალური პირობების დონემდე. მათ შორის არის სწორედ „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტი და მის მიერ გამოწვეული კონკრეტული სახის შედეგები. ნაშრომში მოხდება ამ კონკრეტული საფრთხის იდენტიფიცირება და პარალელური ე. წ. „ ჩრდილოვანი პოლიტიკური სისტემის“ ფორმატში წარმოჩენა, რაც ნამდვილად წარმოადგენს სამეცნიერო სიახლეს;

2. პოლიტიკურ ლექსიკონში ტერმინოლოგიური კუთხით წარმოჩინდება „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის პოლიტიკური განმარტება და მისი ეპითემიოლოგიური არსის განსაზღვრება;

3. ნაშრომში დეტალურად იქნება განსაზღვრული და შედარებით ანალიზის კუთხით გარჩეული „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის მაგალითზე, საერთაშორისო ურთიერთობის სისტემის „ინტეგრირებული საფრთხის“ გამოკვეთა და უშუალოდ ამ კონკრეტული ტერმინის განმარტება და ადაპტირება საერთაშორისო ურთიერთობებისა და პოლიტიკურ მეცნიერების ლექსიკონში;

4. ნაშრომი „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტი, განიხილება როგორც არაფორმალური იერარქიული ინსტიტუტიზაციის მოდელი და ფორმა, კონკრეტული პარადიგმით განსაზღვრული ურთიერთდამოკიდებულ შიდა აქტორთა ერთობლიობით. აღნიშნული ფენომენი კი უშუალოდ წარმოადგენს ეროვნული უსაფრთხოების და რეჟიმის სერიოზული მოწყვლადობის გარემოებას;

5. არასახელმწიფოებრივი აგრესიული აქტორების კლასიფიკატორის ფორმატში მოხდება „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის ქვეკალსიფიკატორად განხილვა და მეცნიერული ანალიზის კუთხით წარმოჩენა და შესწავლა.

6. „არშემდგარი სახელმწიფოს“ არსის გამოკვეთა და მისი საიდენტიფიკაციო ფაქტორების წარმოჩენა და მათი კლასიფიკაცია. სწორედ „არშემდგარი ქვეყნის“ თეორიის მაგალითზე წარმოჩინდა თანამედროვე საქართველოს მაგალითზე, იგივე 1992-2000 წლებში „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის სრული დომინანტობა და მისი ურთიერთკავშირი მაშინდელი პოლიტიკური ელიტის მმართველ ჯგუფთან. ამ სინდიკატმა საქართველოს შეუქმნა პირდაპირი ექზისტენციონალური საფრთხე სახელმწიფოებრივ განვითარების კონტექსტში;

7. საფრთხეების პოლიტიკური იდენტიფიკაცია და მათი მატრიცის შექმნა და წარმოჩენა;

8. „კანონიერი ქურდების“ ინსტიტუტის განხილვა და შესწავლა ჰიბრიდული ომის თეორიის ჩარჩოში და სამხედრო პოლიტიკური განზომილების განსაზღვრა. მოცემული სიახლე წარმოჩინდება იმაში, რომ აღნიშნული ინსტიტუტის ფენომენი შეიძლება წარმოჩინდეს როგორც არა-სამხედრო საფრთხეების, ასევე სამხედრო საფრთხის კონტექსტში, როგორც კლაუზევიცის სამკუთხედის: საზოგადოება-მთავრობა-არმია, თანამედროვე ეპოქაში, როგორც საზოგადოება-მთავრობის დაპირისპირების კუთხით და კრიმინალური ჯგუფების გასამხედროებული დაჯგუფებები შეიძლება წარმოადგენდეს უფრო მეტ სამხედრო საფრთხეს, ვიდრე რეგულარული საარმიო ნაწილები - ასეთი მაგალითებია, კოლუმბიასა და მექსიკაში მოქმედი ნარკოკარტელები და მათი სამხედრო ჯგუფები და საქართველოში 1992-1995 წლებში მოქმედი გასამხედროებული დაჯგუფება „მხედრიონი“.

ინფორმაცია აპრობაციის შესახებ

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის სოციალურ და ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის საგამოცდო კომისიაში დაცულ იქნა სამი კოლოკვიუმი და ერთი სემინარი. სამი კოლოკვიუმი (თითოეული არის სადისერტაციო ნაშრომის ნაწილი):

I. კოლოკვიუმი-„კანონიერი ქურდები“ როგორც პოლიტიკური საშიშროების არსი და მისი კლასიფიკაცია: ასიმეტრიული საფრთხეების ფაქტორის მეთოდოლოგიური საფუძველი და ისტორიული მიმოხილვა

II. კოლოკვიუმი-„კანონიერი ქურდების ინსტიტუტი“, როგორც პოლიტიკური გამოწვევა და მისი გავლენა საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოებაზე

III კოლოკვიუმი-საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების მოდელი და ასიმეტრიული საფრთხეების პრევენცია და ნიველირება: „კანონიერი ქურდების ინსტიტუტის“ აღკვეთის პოლიტიკური ასპექტები საქართველოს მაგალითზე (შემთხვევის გარჩევა)

თემატური სემინარი (ეძღვნება დარგის/ქვედარგის აქტუალურ საკითხს და არ წარმოადგენს სადისერტაციო თემის ნაწილს):

ჩრდილო ატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაცია (NATO) ახალი მსოფლიო წესრიგის დამყარება

სადისერტაციო ნაშრომის ძირითადი შინაარსი გამოქვეყნებულია შემდეგ პუბლიკაციებში:

1. ასიმეტრიული საფრთხის ფენომენი და მისი გავლენა პოლიტიკური სისტემის განვითარებაზე. პოლიტოლოგოსი 2021-N3, კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი.
2. რუსული სპეც. სამსახურების სიმბიოზი კრიმინალური სუბ-კულტურასთან (კანონიერი ქურდების სახით) კიბერ დანაშაულის ორგანიზებაში, როგორც ასიმეტრიული საფრთხის ფენომენი და მისი გავლენა ქვეყნის ეროვნულ უსაფრთხოებაზე. პოლიტოლოგოსი 2024-N6 კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი.
3. რუსული ჰიბრიდული ომის ფენომენი და მისი გავლენა მსოფლიო პოლიტიკური სისტემის განვითარებაზე, ახალი მსოფლიო წესრიგის დამყარების პერიოდში. შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, აბრეშუმის გზის მე-17 საერთაშორისო კონფერენცია 2022 წელი;
4. კერძო სამხედრო კომპანიების სიმბიოზი კრიმინალური სუბკულტურასთან („კანონიერი ქურდების“ სახით), როგორც ასიმეტრიული საფრთხის ფენომენი და მისი გავლენა ქვეყნის ეროვნულ უსაფრთხოებაზე და პოლიტიკური სისტემის განვითარებაზე. შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, აბრეშუმის გზის მე-

საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციები:

1. შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, აბრეშუმის გზის მე-17 საერთაშორისო კონფერენცია 2022 წელი;
2. შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, აბრეშუმის გზის მე-18 საერთაშორისო კონფერენცია წელი; 2022 წელი;
3. კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი , Exploring International Security Problems in aegis of CBRN or WMD Proliferation Risks, Dual-Technology Geopolitics and Asymmetric Warfare Strategies;
4. კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, „Contemporary International Security and Weapons of Massive Destruction Proliferation-Asymmetrical Military Challenges and Regional Security Dilemma” and Simulation Game

Caucasus International University Faculty of Social Sciences and Humanities Doctoral Educational Program in Political Sciences

Right of Authorship

Lasha Bregvadze

The Institute of “Thieves in Law” - an Important Political Challenge to the National Security (Case of Georgia)

Abstract dissertation Presented for the degree of Doctor of Political Science

Autorefetat

Tbilisi, 0142, Georgia 2024

The scientific work was completed at the policy education program of the faculty of social and humanitarian sciences of the Caucasus International University.

Scientific supervisor:

Vakhtang Maisaia Doctor of Political Sciences, Caucasus International University professor

Official reviewers:

Mr. David Kuxalashvili,

Doctor of History, Doctor of Professional Safety. Associate Professor of Caucasus International University.

Mrs. Guguli Magradze,

Doctor of Psychological Science, Professor of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Official experts:

Mr. Edisher Gvenetadze

Doctor of history, professor of Technical University of Georgia

Mr. Aika Guchua

Doctor of Political Science, Associate Professor of Caucasus International University

The dissertation will be defended on November 17, 2024, at 15:00, at the Dissertation Council of the Caucasus International University Faculty of Social Sciences and Humanities.

Address:

0141, Tbilisi, Chargali Street N 73, Caucasus International University, Building I, Room 305.

The dissertation is available in the library of Caucasus International University. Secretary of the Dissertation Board - Petre Mamradze, Associate Professor of Caucasus International University.

Annotation

The dissertation thesis **The Institute of "Thieves in Law" - an Important Political Challenge to the National Security (Case of Georgia)** is dedicated to emphasizing the increasing role of the criminal subculture in contemporary politics of Georgia and the whole region. The article reviews the criminal subculture as an important factor of hybrid warfare, which is used as a strategic weapon in the political and democratic processes of the country and the region.

In the context of emerging geopolitical changes, global actors are struggling to strengthen their power and create and enhance new alliances. In this regard, the Russian Federation, which is in confrontation with literally the whole democratic world since its full scale invasion of Ukraine, managed to increase its role in the geopolitical processes due to the use of the criminal subculture. Russia is actively employing organized crime in its geopolitical games as it conducts a new type of cold war. Thus the role of the criminal subculture in world politics has been increasing.

The first chapter of the paper discusses the criminal subculture as an actor playing its role in the regional and international security system, as well as its influence over the country's democratic development and ongoing political processes.

Significant attention is paid to exposing the Russian soft power strategy and goals of its hybrid warfare. The thesis explores the emergence of the criminal subculture and its subsequent development throughout the former Soviet space, which has become one of the factors in formation of domestic and foreign policies of Georgia and the region for decades.

Significant attention is given to the evolution of the criminal subculture over the century and its establishment as an influential actor. The paper focuses on the methodology, which the representatives of the criminal subculture use to influence the national and regional political agenda. The paper also discusses the phenomenon of the "Cold War" and the role of the criminal subculture in its transformation against the background of the global political processes and geopolitical developments.

The second chapter of the thesis discusses the elite of the criminal subculture, so-called "thieves in law," as an important factor for national security, as well as the potential employment of the criminal subculture to leverage the foreign policy course of the country. It is important to discuss the criminal subculture in this prism as it remains to be one of the major allies of the Russian secret services, which attempt to subvert the democratic development of Georgia. In doing so, the criminal subculture was hindering the ruling parties to consolidate and maintain power in the country.

The paper discusses the use of soft power and the hybrid warfare tactics by the Russian Federation against Georgia and the whole region, including analyzing its geostrategic aspects.

The paper discusses the practice of exploitation of resources and capabilities of the criminal subculture by Russia, which affected developments in various states both on regional and European scales. It also emphasizes the geopolitical role of using the criminal subculture by Russia in regional conflicts.

The third chapter of the thesis is devoted to researching the geopolitical transformation of the criminal subculture and its geostrategic aspects, analyzing how it developed from regional into a global transnational criminal organization, and what kind of geopolitical difficulties the criminal organizations had to overcome in this process.

Using the situational analysis methodology, the paper reviews the details of the development strategy of the criminal subculture in the last decades and the concept of the "soft power" in the strategic modeling of the hybrid warfare. An important part of the research is devoted to the collaboration of the criminal subculture with the Russian special services and its political transformation, in the context of the emerging new world order. The research process highlighted the role of the criminal subculture and its top echelons - "thieves in law" in global security context and the geopolitical characteristics of their activities.

The research has revealed the role and factor of the criminal subculture in world politics and the main mechanisms contributing to its current demand.

Relevant research methods and methodology had been selected for the topic of the dissertation, which allowed us to conduct important research. In this process, the research questions were answered and the hypothesis was proved.

A significant part of the research was devoted to the malicious activities of the criminal subculture. Using the SWOT analysis methodology, the detailed analysis has been done highlighting the major aspects, namely, which are the most problematic directions and what are the strengths and weaknesses of the criminal subculture.

During the research, in-depth analysis was conducted, which included interviews with politicians, former high-ranking officials from law enforcement agencies and the Ministry of Defence. The last part of the paper is devoted to the conclusion, which highlights the main findings of the research, offers scientific innovations, provides answers to the research questions, and proves the hypothesis of the dissertation.

Information about approval

Three colloquiums and one seminar were held at the Examination Commission of the Faculty of Social and Humanities of the Caucasus International University. Three colloquiums (each is a part of a dissertation):

I. Colloquium - "Thieves in law" as the essence of political danger and its classification: the methodological basis of the asymmetric threats factor and historical review

II. Colloquium - "Institute of legal thieves" as a political challenge and its impact on the national security of Georgia

Colloquium III - Georgia's National Security Model and Prevention and Leveling of Asymmetric Threats: Political Aspects of Preventing the "Institute of Legal Thieves" on the Example of Georgia (case study)

Thematic seminar (dedicated to a topical issue of the field/subfield and not a part of the dissertation topic):

The North Atlantic Treaty Organization (NATO) established a new world order

The main content of the thesis has been published in the following publications:

1. The phenomenon of asymmetric threat and its impact on the development of the political system. Politologos 2021-N3, Caucasus International

2. The symbiosis of Russian special services with the criminal subculture (in the form of thieves in law) in organizing cybercrime as an asymmetric threat phenomenon and its impact on the country's national security. Politologos 2024-N6 Caucasus International University.

3. The phenomenon of the Russian hybrid war and its impact on the development of the world political system during the period of the establishment of the new world order. 17th International Silk Road Conference 2022;

4. The symbiosis of private military companies with the criminal subculture (in the form of "thieves in law") as an asymmetric threat phenomenon and its impact on the country's national security and the development of the political system. Black Sea International University, Silk Road 18th International Silk Road Conference 2022;

International scientific conferences:

1. Black Sea International University, 17th International Silk Road Conference 2022 Year;
2. Black Sea International University, 18th International Silk Road Conference; 2022 year;
3. Caucasus International University, Exploring International Security Problems in aegis of CBRN or WMD Proliferation Risks, Dual-Technology Geopolitics and Asymmetric Warfare Strategies;
4. . Caucasus International University, ,, Contemporary International Security and Weapons of Massive Destruction Proliferation-Asymmetrical Military Challenges and Regional Security Dilemma” and Simulation Game